ROK XXXVI. NUMER 2

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

Lwów, dnia 25 lutego 1932

TREŚĆ

I. Część.

II. Część.

Część pierwsza.

1.

Pieczęcie urzędowe.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 2 grudnia 1931 r. Dz. U. R. P. Nr. 107, poz. 831, w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 20 czerwca 1928 r. o pieczęciach urzędowych.

Na podstawie art. 24 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach (Dz. U. R. P. Nr. 115, poz. 980) zarządzam co następuje:

§. 1. Przepis §. 1. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 20 czerwca 1928 r. o pieczęciach urzędowych (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 593) [1]) uzupełnia się przez dodanie jako ustępu drugiego postanowienia o następującem brzmieniu:

„W wypadkach wyjątkowych, gdy wymóg używania pieczęci metalowych może stanowić utrudnienie w działalności władz, urzędów, zakładów, instytucyj i przedsiębiorstw państwowych, — właściwy minister może zezwolić na wyrób i czasowe używanie pieczęci urzędowych z innego materjału".

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 402.

§. 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia poruċza się Prezesowi Rady Ministrów, wszystkim ministrom oraz Prezesowi Najwyższej Izby Kontroli we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

§. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki.*

Prezes Rady Ministrów: *A. Prystor.* Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki.* Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski.* Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski.* Minister Skarbu: *Jan Piłsudski.* Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski.* Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *J. Jędrzejewicz.* Minister Rolnictwa: *Leon J. Połczyński.* Minister Przemysłu i Handlu: *Zarzycki.* Minister Komunikacji: *Kühn.* Minister Robót Publicznych: *Norwid Neugebauer.* Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Hubicki.* Minister Reform Rolnych: *L. Kozłowski.* Minister Poczt i Telegrafów: *Boerner.*

Używanie pieczęci urzędowych.

Skrót rozp. Min. W. R. i O. P. z dnia 2 listopada 1931 r. Nr. I. Org. 1930/31. Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11, poz. 127.

Ministerstwo W. R. i O. P., opierając się na art. 18 i 25 rozp. Prezydenta Rzpltej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach (Dz. U. R. P. Nr. 115, poz. 980), zmienionego rozp. Prezydenta Rzpltej z dnia 24 listopada 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 629) i §§ 7, 8 i 22 rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z dnia 20 czerwca 1928 r. o pieczęciach urzędowych (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 193 — Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r. str. 402—404 i z 1930 r. str. 629 — wydało dnia 2 listopada 1931 r. Nr. I. Org. 1930/31 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11, poz. 127) rozporządzenie wykonawcze w sprawie zamawiania. napisów i używania przepisanych wymienionem rozporządzeniem z dnia 20 czerwca 1928 pieczęci urzędowych.

Pieczęcie zamawiają bezpośrednio w Mennicy Państwowej między innemi państw. komisje egzaminacyjne dla nauczycieli publ. szkół powszechnych, państwowe komisje egzaminacyjne dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, komisje egzaminów państwowych na nauczycieli szkół średnich, państwowe komisje egzaminacyjne dla egzaminów uproszczonych z religji mojżeszowej w Warszawie i Lwowie, państwowe komisje egzaminacyjne dla nauczycieli i instruktorów szkół zawodowych, kuratorja okręgów szkolnych.

Dyrekcje zaś i kierownictwa szkół, instytutów specjalnych i internatów, kierują zamówienia na pieczęcie do Mennicy Państwowej za pośrednictwem swych władz przełożonych; bezpośrednio zaś tylko w wypadku uzyskania ze strony Ministerstwa wyjątkowego upoważnienia w myśl ust. 2. § 17 powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 20 czerwca 1928 r.

Wszystkie pieczęcie dotychczas używane, z chwilą otrzymania nowych, winny być przesłane wraz z odpowiednim wykazem do Ministerstwa W. R. i O. P., w ten sam sposób należy postępować w przyszłości z pieczęciami nowego wzoru, które z powodów, wskazanych w § 19 powołanego rozporządzenia, nie będą nadal używane.

Wymiary pieczęci są określone w §§. 3, 4, 5, 10, 12—14 powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z 20 czerwca 1928 r. (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 402—404).

Pieczęci z odpowiedniemi napisami, określonemi w § 4. rozporządzenia Minist. W. R. i O. P. (z 2 listopada 1931 r. Nr. I. Org. 1930/31), używają kuratorja po 2. do tuszu, po 1. do laku i 1. do legitymacyj, inspektoraty szkolne i rady szkolne powiatowe, państw. gimnazja, licea, seminarja nauczycielskie i ochroniarskie, pedagogja, kursy nauczycielskie i zawodowe, wszystkie państwowe szkoły zawodowe i publ., szkoły zawodowe dokształcające po 1. do tuszu, 1. do laku, 1. do legitymacyj, komisje egzaminacyjne po 1. pieczęci do tuszu.

§. 6. tego rozporządzenia Min. W. R. i O. P. brzmi dosłownie:

W pieczęcie urzędowe do tuszu winny być zaopatrywane następujące dokumenty, akta, pisma i t. p.

1) dekrety: mianowania, przeniesienia na inne stanowisko lub na inne miejsce służbowe, przeniesienia w stan nieczynny, przeniesienia w stan spoczynku oraz zwolnienia urzędników, nauczycieli i funkcjonarjuszów niższych;

2) dekrety, powołujące ze stanu nieczynnego do służby czynnej;

3) dekrety o przyjęciu względnie odroczeniu przyjęcia do wiadomości zgłoszenia o dobrowolnem wystąpieniu ze służby;

4) orzeczenia o unieważnieniu mianowania i wydalenia ze służby;

5) umowy, zawierane z urzędnikami, profesorami szkół wyższych i siłami naukowemi w tych szkołach, nauczycielami i niższymi funkcjonarjuszami państwowymi;

6) orzeczenia władz, na mocy których strony nabywają pewne uprawnienia (zaliczenie lat, uznanie świadectwa i t. d.);

7) tabele pensyjne;

8) zaświadczenia o służbie oraz wszelkiego rodzaju inne zaświadczenia urzędowe, wydawane przez władze, urzędy i szkoły (np. do ulg wojskowych, kolejowych, zaświadczenia o odbywanych studjach i t. d.);

9) pełnomocnictwa do zastępowania Ministerstwa przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym;

10) pełnomocnictwa do sporządzania umów rejentalnych;

11) delegacje do reprezentowania Ministerstwa oraz władz, urzędów i szkół, podległych Ministerstwu;

12) pisma uwierzytelniające podpisy i odpisy;

13) dekrety ustalania nauczycieli;

14) pisma, przyznające tytuł profesora;

15) pisma, powierzające nauczycielowi pełnienie czynności w urzędach administracji szkolnej;

16) wszelkiego rodzaju dyplomy na nauczycieli i instruktorów i tymczasowe świadectwa dyplomowe;

17) dyplomy uniwersyteckie;

18) stwierdzenia dokonanych nostryfikacyj na uniwersytetach;

19) uniwersyteckie świadectwa egzaminacyjne i odejścia;

20) uniwersyteckie karty immatrykulacyjne, indeksy i blankiety immatrykulacyjne wyższych zakładów naukowych;

21) świadectwa szkolne półroczne, roczne, ukończenia i odejścia oraz dojrzałości zarówno szkół, jak wszelkiego rodzaju kursów i instytutów;

22) świadectwa dojrzałości, wydawane przez kuratorja okręgów szkolnych dla eksternów;

23) orzeczenia Ministerstwa i kuratorjów okręgów szkolnych o uznaniu świadectwa za równoznaczne ze świadectwem polskiej szkoły państwowej;

24) klauzule, umieszczane przez Ministerstwo na gimnazjalnych świadectwach dojrzałości w wypadku studjowania w wyższych szkołach zagranicą;

25) klauzule i zastrzeżenia na dyplomach i świadectwach;

26) zatwierdzone projekty etatów parafij i filij kościoła ewangelicko-augsburskiego;

27) zatwierdzone budżety gmin wyznaniowych żydowskich;

28) zatwierdzone listy składek gmin wyznaniowych żydowskich;

29) dekrety, zatwierdzające rabinów i podrabinów;

30) protokoły zdawczo-odbiorcze, sporządzane przez archiwa państwowe i protokoły wszelkich innych czynności urzędowych;

31) nagrody konkursowe dla uczniów konserwatorjów muzycznych (wydawnictwa książkowe);

32) poświadczenia przyjęcia darów, depozytów i zapisów, wydawane przez Dyrekcję Zbiorów Państwowych i muzea państwowe;

33) w wyjątkowych (ważniejszych) wypadkach pozwolenia na kopjowanie, reprodukowanie i opracowywanie dzieł sztuki, znajdujących się w zbiorach państwowych;

34) odpisy, wyciągi, regestry, odrysy, informacje i zaświadczenia, wydawane przez archiwa państwowe do celów urzędowych;

35) następujące akta i dokumenty w Wydziale Budżetowo-rachunkowym Ministerstwa W. R. i O. P. oraz w urzędach podległych: a) asygnacje b) zlecenia wypłaty, c) czeki, d) upoważnienia do podejmowania gotówki, wszelkich walorów i druków wartościowych (asygnacyj, czeków) oraz upoważnienia do składania depozytów, e) kwity, f) zaświadczenia na księgach rachunkowych (niesznurowanych) o ich przeznaczeniu i ilości stron, g) zaświadczenia na kwitarjuszach o ich przynależności i ilości kwitów;

36) legitymacje i prolongaty legitymacyj urzędniczych i nauczycielskich, profesorów szkół akademickich i personelu pomocniczego;

37) legitymacje i prolongaty legitymacyj uczniowskich;

38) dowody i prolongaty dowodów akademickich;

Gdy ze względu na szczupłość miejsca nie mogą być stosowane właściwe pieczęcie, można używać pieczęci do legitymacyj o średnicy 20 mm.

O każdym wypadku zagubienia lub kradzieży pieczęci należy bezzwłocznie zawiadomić Ministerstwo W. R. i O. P., celem obwieszczenia w Monitorze Polskim oraz Dz. Urz. Min. W. R. i O. P.

Poza tem należy: 1) ogłosić o tem we właściwym wojewódzkim dzienniku urzędowym, dzienniku urzędowym kuratorjum okręgu szkolnego i miejscowem poczytnem piśmie;

2) zawiadomić o tem Mennicę Państwową, prokuratora odnośnego sądu okręgowego oraz najbliższy organ policyjny;

3) przeprowadzić protokolarne dochodzenie, celem ustalenia okoliczności zaginięcia względnie kradzieży pieczęci oraz ewentualnej winy funkcjonarjusza, któremu pieczęć była powierzona.

We wszystkich zawiadomieniach i ogłoszeniach, poza faktycznemi okolicznościami zaginięcia, należy wymienić napis w otoku pieczęci oraz ewentualnie numer rozpoznawczy.

Pieczęcie urzędowe utrzymuje w ewidencji oraz przechowuje w zamknięciu kierownik urzędu, władzy, zakładu i instytucji lub upoważniony przez niego zaufany urzędnik pod osobistą odpowiedzialnością. Używanie pieczęci udostępnione jest tylko tym urzędnikom, którym są pieczęcie potrzebne do czynności urzędowych.

2.

Przepisy emerytalne — interpretacja.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 5 grudnia 1931 r. Nr. BP. 3689/31.

Nr. O. 2435/31. Przy rozpatrywaniu spraw emerytalnych, zgrupowanych obecnie w Biurze Personalnem Ministerstwa W. R. i O. P., stwierdzonem zostało, że nie wszystkie władze interpretują ściśle poszczególne przepisy obowiązującej ustawy emerytalnej, jak również że sprawy, dotyczące wymierzania zaopatrzeń emerytalnych, załatwiane są w sposób różnorodny.

Z uwagi na to, że mylna interpretacja przepisów emerytalnych powoduje składanie licznych odwołań ze strony zainteresowanych i związaną z tem najzupełniej zbędną korespondencję, Ministerstwo W. R. i O. P. w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu (pismo tegoż Ministerstwa z dnia 5 grudnia 1931 r. Nr. D. I. 4578) udziela cały szereg wyjaśnień, umożliwiających dokładne stosowanie przepisów obowiązującej ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. Dz. Ust. Nr. 6/24, w brzmieniu rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 25 marca 1931 r. Dz. Ust. Nr. 42, poz. 380.

1. Do art. 11. Zasadniczym warunkiem, umożliwiającym doliczenie 10 lat w myśl art. 11, jest stwierdzona przez komisję lekarską trwała niezdolność do pracy w stosunku co najmniej 95%.

Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku Sawickiego (L. R. 2401/29 orzekł, że w wypadkach stwierdzenia przez komisję lekarską czasowej (na 2 względnie 3 lata) i zupełnej (95%) niezdolności do pracy zarobkowej odnośnemu funkcjonarjuszowi państwowemu, odpowiadającemu w momencie rozwiązania stosunku służbowego innym warunkom art. 11, przysługuje prawo późniejszego (po terminie określonym w protokole komisji lekarskiej) ubiegania się o zbadanie stanu zdrowia, a to w celu stwierdzenia, czy czasowa utrata możności zarobkowania nie nabrała cech zupełnej trwałości, umożliwiającej od tego terminu doliczenie 10 lat w myśl powołanego artykułu.

2. Do art. 12. Wszelkiego rodzaju choroby (z wyjątkiem chorób panujących epidemicznie), a w tej liczbie i gruźlica płuc, w żadnym razie nie kwalifikują się do traktowania, jako nieszczęśliwy wypadek, przewidziany w p. 2, art. 9 ustawy emerytalnej, wskutek czego wysokość utraty zdolności do zarobkowania spowodowanej chorobą, nabytą nawet w czasie i z powodu pełnienia obowiązków służbowych, na podwyższenie emerytalnego zaopatrzenia w trybie art. 12 ustawy żadnego wpływu mieć nie może: (Wyrok Najw. Tryb. Admin. w sprawie Schweicerówny Nr. 1194/25).

W wypadkach stwierdzenia przez komisję lekarską czasowej (na jeden rok, 2 względnie 3 lata) niezdolności do pracy powyżej 35% odnośnemu funkcjonarjuszowi państwowemu, odpowiadającemu innym warunkom, przewidzianym w ust. końcowym art. 9 ustawy emerytalnej, należy doliczyć do emerytury odpowiednią ilość lat w granicach artykułu 12 ustawy i zależnie od stopnia utraty zdolności do zarobkowania, przyczem obowiązkiem władzy wymiarowej jest poddać tego emeryta w odpowiednim terminie ponownym badaniom lekarskim, a to w myśl art. 39 ustawy (Wyrok Najwyższego Tryb. Adm. w sprawie Styczka L. R. 4321/29).

3. *Do art. 27.* Z treści tego artykułu wynika, że w stosunku do funkcjonarjuszów państwowych, pozostających na etacie odnośnego kuratorjum, właściwą władzą przyznającą zaopatrzenie emerytalne jest kuratorjum okręgu szkolnego, a nie izba skarbowa, opinja której posiada charakter wewnętrznej korespondencji o znaczeniu doradczem.

W związku z powyższem redakcja poszczególnych decyzyj w sprawach emerytalnych zarówno przychylnych, jak i odmownych, powinna być tak ujęta, że decyzję wydaje kuratorjum z powołaniem się na opinję izby skarbowej.

4. *Do p. b) art. 29.* Z punktu f) § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 1931 r. Dz. Ust. Nr. 38, poz. 302, wynika, że tylko komisje lekarskie ustanowione w myśl przytoczonego rozporządzenia, właściwe są do stwierdzania trwałej niezdolności do służby.

Najwyższy Trybunał Administracyjny w licznych wyrokach orzekł, że trwałą niezdolnością do służby, o ile chodzi o funkcjonarjuszów państwowych polskich, w rozumieniu p. a) art. 28 i p. b) art. 29 jest trwała niezdolność do służby na ostatnio zajmowanem stanowisku w służbie czynnej (wyrok w sprawie Biłyka L. Rej. 2329/27), jak również, że zastrzeżenie zawarte w protokole komisji lekarskiej, iż choroba funkcjonarjusza może ustąpić po dłuższej kuracji klimatycznej, nie odejmuje w danej chwili chorobie cech trwałości (wyrok Walczaka L. R. 3666/26).

W wypadkach stwierdzenia przez komisję lekarską niezdolności do służby poszczególnego funkcjonarjusza państwowego z powodu choroby umysłowej (psychicznej) rozwiązanie stosunku służbowego z tym funkcjonarjuszem należy wstrzymać do decyzji Ministerstwa i w tym celu należy w każdym tego rodzaju wypadku przesyłać akta sprawy Ministerstwu.

Zarządzenie to nie dotyczy wypadków stwierdzenia niezdolności do służby z powody minionej choroby umysłowej.

5. *Do art. 31.* Prośby o ponowne zbadanie stanu zdrowia odnośnych funkcjonarjuszów państwowych mogą być uwzględniane ściśle tylko w wypadkach wniesienia w terminie odwołania na poprzednie orzeczenie komisji lekarskiej, t. j. w terminie 14 dni od daty doręczenia odpisu protokołu komisji lekarskiej.

6. *Do art. 32.* Zaleca się wprowadzenie następującej formy uprzedzeń o zamiarze przeniesienia w stan spoczynku:

Do Pana . . . .

w . . . .

Wobec uznania Pana przez Komisję Lekarską w . . . . za trwale niezdolnego do służby państwowej (niezdolnego do służby na zajmowanem stanowisku) — zgodnie z art. 32 obowiązującej ustawy emerytalnej zawiadamiam o zamierzonem przeniesieniu Pana w stan spoczynku.

Załączając odpis orzeczenia Komisji Lekarskiej z dnia . . . . wyjaśniam, że w ciągu dni 14 od daty otrzymania niniejszego zawiadomienia przysługuje Panu prawo wniesienia odwołania, przewidzianego w powołanym wyżej art. 32 ustawy emerytalnej.

(podpis i pieczęć)

W razie wniesienia przez zainteresowanego we właściwym terminie sprzeciwu przeciwko orzeczeniu komisji lekarskiej I. instancji, należy powołać go na komisję lekarską II instancji, a następnie odpis protokołu tej komisji doręczyć za pokwitowaniem zainteresowanemu z pouczeniem, że w myśl ostatniego ustępu art. 33 ustawy emerytalnej nie przysługuje mu już żaden środek prawny.

O ile funkcjonarjusz państwowy wniesie odwołanie od orzeczenia komisji lekarskiej i na zamierzone przeniesienie go w stan spoczynku, należy przedewszystkiem załatwić w myśl podanych powyżej wskazówek sprzeciw na orzeczenie komisji lekarskiej, poczem dopiero całkowite akta sprawy wraz z wnioskiem i wyjaśnieniem przedstawić Ministerstwu do decyzji.

Wniesienie przez funkcjonarjusza państwowego odwołania przeciwko orzeczeniu komisji lekarskiej I instancji w kierunku przyznania wyższej utraty zdolności do zarobkowania nie wstrzymuje sprawy przeniesienia tego funkcjonarjusza w stan spoczynku po załatwieniu formalności, przewidzianych w art. 32 ustawy, natomiast w razie wniesienia przez funkcjonarjusza państwowego odwołania na zamierzone przeniesienie go w stan spoczynku, rozwiązanie stosunku służbowego z tym funkcjonarjuszem jest niemożliwe do czasu rozstrzygnięcia omawianej sprawy przez Ministerstwo.

W tych wypadkach, gdy zainteresowany sam ubiega się o przeniesienie w stan spoczynku i gdy stawianie go na komisję lekarską nastąpiło na skutek pisemnej prośby, zawiadamianie o zamiarze przeniesienia w stan spoczynku jest zbyteczne, co oczywiście nie zwalnia władzy od obowiązku doręczenia zainteresowanym odpisów orzeczeń komisji lekarskiej z pouczeniem w myśl art. 31 ustawy.

7. Do art. 33. We wszystkich decyzjach, dotyczących rozpatrywania spraw emerytalnych, a więc zarówno przychylnych, jak i odmownych, należy pouczać zainteresowanych o przysługującem prawie wnoszenia zażaleń do Ministerstwa W. R. i O. P. w ciągu dni 30-tu od daty otrzymania decyzji.

8. Do art. 37. Z ust. 4 art. 37 ustawy emerytalnej wynika, że okresy kwalifikujące się do zaliczenia do wysługi emerytalnej w myśl przytoczonego wyżej przepisu mają wpływ na roszczenie praw do emerytalnego zaopatrzenia, z wyjątkiem uprawnień, wynikających z art 11 obowiązującej ustawy emerytalnej.

9. Do art. 75. Z zestawień art. 60 i 75 ustawy emerytalnej wynika, że wdowa po emerytowanym funkcjonarjuszu państwowym, względnie zawodowym wojskowym, w czasie pozostawania na służbie państwowej pol-

skiej otrzymuje zarówno przysługujące uposażenie służbowe, jak i zaopatrzenie wdowie, a dopiero po przejściu w stan spoczynku z tytułu własnych uprawnień może otrzymać tylko jedno zaopatrzenie według swego wyboru.

10. Do art. 81. Zgodnie z judykaturą Najwyższego Trybunału Administracyjnego (wyrok Ruszkowskiego L. R. 3820/25 i Nieporadnego L. R. 5422/28), jak również w myśl pisma okólnego Ministerstwa Skarbu z dnia 19 października 1931 r. za Nr. D. I. 15320, służba wojskowa, pełniona w byłem państwie zaborczem z poboru albo z mobilizacji, może być zaliczona do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych na podstawie art. 81 ustawy emerytalnej tylko wówczas, gdy dany funkcjonarjusz już w byłem państwie zaborczem był zawodowym wojskowym, albo funkcjonarjuszem państwowym z uprawnieniami emerytalnemi i z tego tytułu posiadał prawo do doliczenia mu do jego wysługi emerytalnej w państwie zaborczem służby wojskowej z poboru albo z mobilizacji.

Służba wojskowa w b. państwie zaborczem może być również doliczoną do wysługi emerytalnej polskiej, gdy nastąpiło bezpośrednie przejście do służby państwowej polskiej cywilnej lub wojskowej, albo też do służby w jednej z polskich formacyj wojskowych, uznanych przez państwo polskie, pod warunkiem, że nie zachodzi nieuzasadniona przerwa między wymienioną służbą wojskową w byłem państwie zaborczem, a służbą państwową polską cywilną lub wojskową, albo służbą w polskich formacjach uznanych przez państwo polskie.

Przerwa tylko w tym wypadku nie stanowi przeszkody do doliczenia służby wojskowej w b. państwach zaborczych, jeżeli opóźniony termin wstąpienia do służby państwowej polskiej nie był zależny od woli danego funkcjonarjusza, jak naprzykład okres przebywania w niewoli.

Powyższe wyjaśnienie stanowi uzupełnienie okólników Ministerstwa Skarbu z dnia 18 stycznia 1928 r. Nr. D. I. 21210/5/27 i z dnia 23 sierpnia 1928 r. D. I. 10384/5/28, podanych do wiadomości okólnikami Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 26 stycznia 1928 r. Nr. O. Prez. 527/28 i z dnia 3 września 1928 r. Nr. O. Pr. 5492/29 [1]).

11. Do art. 97. Przy przenoszeniu w stan spoczynku funkcjonarjuszów państwowych po dniu 1 kwietnia 1931 r. t. j. po wejściu w życie noweli do ustawy emerytalnej z dnia 18 marca 1931 r. (Dz. Ust. Nr. 27, poz. 170), zaliczenie do wysługi emerytalnej pracy zawodowej, przyjętej w swoim czasie przez odnośną komisję weryfikacyjną, uskutecznia w ramach p. 1, art. 97 ustawy kuratorjum okręgu szkolnego w porozumieniu z izbą skarbową, przyczem zaliczona w sposób powyższy służba posiada wpływ na roszczenie do emerytalnego zaopatrzenia, z wyjątkiem uprawnień, wynikających z art. 11 ustawy.

12. Do art. 105. Służba w polskich formacjach i organizacjach wojskowych, wyszczególniona w rozporządzeniu Ministra Spraw Wojskowych z dnia 19 stycznia 1927 r. Dz. Ust. Nr. 9, poz. 72, [2]) może być doliczana do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych, przechodzacych w stan spoczynku po dniu 1 kwietnia 1931 r., ponieważ obowiązujące przed tym terminem przepisy emerytalne zezwalały na zaliczanie tej służby do wysługi emerytalnej, lecz tylko zawodowym wojskowym.

Szef Biura Personalnego: *Dr. A. Owsionka*. wr.

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1928 r., str. 170 i z 1929 r., str. 203.

[2]) Patrz Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1930 r., str. 569.

3.

Rozwiązywanie stosunku służbowego z funkcjonarjuszami bez praw do emerytalnego zaopatrzenia.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 23 grudnia 1931 r. Nr. BP. 7132/31.

Nr. O. 2526/31. Jedno z kuratorjów okręgu szkolnego zwróciło się z zapytaniem, w jaki sposób należy rozwiązać stosunek służbowy z funkcjonarjuszem państwowym, uznanym przez komisję lekarską za trwale niezdolnego do służby, w wypadku gdy funkcjonarjusz ten nie nabył praw do emerytalnego zaopatrzenia.

Na skutek powyższego i po porozumieniu się z Ministerstwem Skarbu (pismo tegoż Ministerstwa z dnia 21 grudnia 1931 r. Nr. D. I. 6720 ex 1931), Ministerstwo W. R. i O. P. wyjaśnia, że w razie, gdy funkcjonarjusz państwowy, objęty art. 1. ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 (Dz. Ust. Nr. 6/24, w brzmieniu rozp. Ministra Skarbu z dnia 25 marca 1931 r. Dz. Ust. Nr. 42/31, poz. 380, uznany zostanie przez odnośną komisję lekarską za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków służbowych wskutek choroby, nabytej bez własnej winy, jak również, gdy funkcjonarjusz ten nie odpowiada żadnemu z warunków, przewidzianych w art. 9 przytoczonej wyżej ustawy, z omawianym funkcjonarjuszem państwowym należy rozwiązać stosunek służbowy w myśl punktu b) art. 29 ustawy emerytalnej z przyznaniem odprawy wyszczególnionej w art. 44 tejże ustawy.

W tego rodzaju sprawach art. 32 ustawy emerytalnej winien być również przestrzegany, przyczem 1 ustęp pisma, zaleconego okólnikiem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 5 grudnia 1931 r. Nr. BP. 3689/31 (6) należy zmienić w tym kierunku, że zamiast: i zawiadamiam o zamierzonem przeniesieniu Pana w stan spoczynku", należy zamieścić: „zawiadamiam o zamierzonem rozwiązaniu stosunku służbowego w myśl p. b) art. 29 obowiązującej ustawy emerytalnej z przyznaniem odprawy przewidzianej w art. 44 pozwanej ustawy".

Jednocześnie Ministerstwo wyjaśnia, że zwolnieni w trybie wyżej wspomnianym funkcjonarjusze państwowi nie posiadają dalszych uprawnień, przysługujących emerytom, t. j. nie mają prawa do zniżek kolejowych, państwowej pomocy lekarskiej i t. p.

Szef Biura Personalnego: *Dr. A. Owsionka.* wr.

4.

Ewidencja dzieci w wieku szkolnym.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 18 lutego 1932 r. Nr. I. 5672/32 do Rad Szkolnych Powiatowych i Dyrekcyj szkół średnich ogólno-kształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych.

Kuratorjum zwraca uwagę Rad Szkolnych Powiatowych i Kierownictw szkół na konieczność ścisłej ewidencji dzieci, pozostających w wieku szkolnym, a tem samem na potrzebę dokładnego prowadzenia metryk szkolnych.

Każde dziecko, należące do danego obwodu szkolnego, musi być bezwarunkowo wciągnięte do metryki szkolnej bez względu na to, czy uczęszcza do danej szkoły powszechnej, czy uczy się gdzie indziej, czy też zostało od

obowiąku szkolnego zwolnione, zaś wszelkie notatki w metryce muszą być dokładne tak, ażeby było można w każdej chwili stwierdzić, gdzie i w jakim stopniu dziecko uczyniło zadość obowiązkowi pobierania nauki.

Wszystkie wpisy do metryki szkolnej winny być zawsze poparte odpowiedniemi dokumentami względnie urzędowemi zaświadczeniami, w tym celu musi istnieć ścisły kontakt między wszelkiemi szkołami bez względu na typ, w których uczy się młodzież, pochodząca z danego obwodu szkolnego.

Za dokładność prowadzenia metryk szkolnych odpowiada zawsze kierownik szkoły powszechnej i on też musi zawsze umieć dać wyjaśnienie o każdem dziecku swego obwodu, podpadającem pod obowiązek szkolny.

Ze względu na to, iż już w niedalekim czasie zajdzie potrzeba przygotowania organizacji najbliższego roku szkolnego, winny Kierownictwa szkół poddać metryki szkolne natychmiast gruntownej rewizji i dokonać w nich potrzebnych uzupełnień. Dziatwa rocznika, wchodzącego z 1 września w okres obowiązku szkolnego (obecnie urodzona w czasie od 1 września 1925 do 31 sierpnia 1926), winna być wpisana do metryki szkolnej najpóźniej do końca kwietnia każdego roku.

W czasie każdej wizytacji szkoły należy na prowadzenie metryk szkolnych zwracać zawsze baczną uwagę.

Zarządzenie niniejsze podaje się do wiadomości również Dyrekcjom szkół ogólnokształcacych, zakładów kształcenia nauczycieli i szkół zawodowych, z poleceniem użyczania kierownikom szkół powszechnych potrzebnych wyjaśnień w związku z prowadzeniem ewidencji dziatwy w wieku szkolnym.

Za Kuratora Okr. Szk.: *R. Koestlich.* wr. P. o. Naczelnika Wydziału.

5.

Pomoce naukowe w szkołach powszechnych.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 19 stycznia 1932 r. Nr. I. 374/32.

W czasie wizytacyj zauważono, iż niektóre rady szkolne przechowują u siebie pomoce naukowe (szczególnie mapy i globusy), przysłane swego czasu przez Ministerstwo W. R. i O. P. dla szkół powszechnych. Równocześnie w innych powiatach znajdują się szkoły, szczególnie z pośród niedawno zorganizowanych, pozbawione tych środków nauki.

Poza tem w niektórych radach szkolnych powiatowych albo nie prowadzi się ewidencji pomocy naukowych, przekazywanych szkołom, albo inwentaryzacja ich jest mało przejrzysta. Aby sprawy te w granicach możliwości uregulować, zarządzam co następuje:

I. Zaopatrzenie szkół w pomoce naukowe.

Jeżeli w biurze rady szkolnej znajdują się jeszcze jakie środki do nauki, to po stwierdzeniu, że w powiecie niema szkół bez tych pomocy naukowych, przedłożą Panowie Inspektorowie Kuratorjum szczegóły spis ewentualnych pozostałości, zaś same przybory zatrzymają w biurze do dalszego zarządzenia.

Panowie Inspektorowie zbadają także, czy poprzednich przydziałów dokonano racjonalnie, a więc, czy szkoły szczególnie 1-klasowe nie mają zbędnych środków (np. po dwie te same mapy), w takim wypadku nadmiar również umieszczą w spisie do dyspozycji Kuratorjum. Nie należy jednak odbierać żadnych przyborów i środków zakupionych przez szkoły z ich własnych funduszów względnie zakupionych z funduszów samorządowych lub grzywien szkolnych. Po dwa lub trzy egzemplarze np. mapy Polski należy pozostawić w szkołach o większej ilości oddziałów. W każdej szkole powinna znajdować się mapa miejscowości i mapa powiatu.

Można je ewentualnie sporządzić minimalnemi środkami przy pomocy nauczycieli.

II. Wykaz zapotrzebowania.

Po uwzględnieniu powyższych wskazówek sporządzą Rady Szkolne Powiatowe i przedłożą Kuratorjum spis tych szkół, które nie posiadają zupełnie globusów lub map Polski (fizycznej i politycznej). Spis winien zawierać nazwę miejscowości i typ szkoły wraz z wymienieniem, którego z trzech wskazanych przyborów środków naukowych szkoła nie posiada.

Ponadto podać należy sumarycznie, ile map w powiecie wymaga podklejenia płótnem, jaki byłby koszt, oraz faktyczny stan funduszu grzywien szkolnych w dniu 1 marca 1932 r.

III. Konserwacja pomocy naukowych.

Przy tej sposobności przypominam obowiązek stałego czuwania nad konserwacją pomocy naukowych w szkołach oraz nad odpowiedniem wykorzystaniem ich przy nauce.

Sprawy te powinny być tematem każdej konferencji powizytacyjnej. Mapy i obrazy, z wyjątkiem tych, które stale służą do ozdoby sal, powinny usunąć się z klasy do składnicy w okresie, kiedy nie są potrzebne do nauki.

Jeżeli zaś w żaden sposób nie da się w szkole zdobyć miejsca na składnicę pomocy naukowych, a mapy i obrazy muszą wisieć z konieczności cały rok na ścianach, należy je tak rozmieścić po izbach szkolnych, aby odpowiadały programom nauki odnośnych oddziałów. Sama przez się jest zrozumiała potrzeba utrzymywania środków i pomocy naukowych w czystości i naprawiania mniejszych uszkodzeń w miarę możności na robotach ręcznych. Możnaby też pomyśleć o zorganizowaniu podklejania map dla wszystkich szkół w powiecie w centralnej pracowni robót ręcznych. Gdzie fundusz grzywien na to pozwala, można niektórym szkołom udzielić środków na ten lub podobny cel bez specjalnego zezwolenia Kuratorjum, zgodnie zresztą z przeznaczeniem grzywien szkolnych.

Aby użycie pomocy naukowej przez nauczyciela nie zależało od przypadkowości, polecam sporządzić w każdej szkole oprócz księgi inwentarza przejrzysty spis środków, jakie szkoła posiada, z wyjątkiem bibljoteki, podług działów i z oznaczeniem stałego miejsca przechowania.

Spis ten powinien być umieszczony w odpowiedniem miejscu, dostępnem każdej chwili dla nauczycieli.

IV. Ewidencja pomocy naukowych w biurach rad szkolnych powiatowych (miejskiej we Lwowie).

W myśl rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 7 grudnia 1926 r. Nr. 18524/26 (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z r. 1926, str. 560) należy otrzymane do rozdziału pomoce zapisywać do inwentarza rady szkolnej. Ponieważ zapisywanie do ogólnego inwentarza napotyka na trudności, polecam we wszystkich biurach rad szkolnych powiatowych założyć oddzielną księgę pomocy naukowych, która ma być wpisana pod jednym numerem do ogólnego inwentarza. W księdze tej mają być zapisywane pomoce naukowe, przydzielone szkołom za pośrednictwem rady szkolnej powiatowej, a więc tak przekazane przez Ministerstwo W. R. i O. P., jakoteż wszelkie inne, uzyskane przez radę szkolną powiatową z innych źródeł, z pominięciem jednak przedmiotów zakupionych bezpośrednio przez szkoły z ich własnych środków.

Księgę inwentarza powinno się prowadzić przejrzyście, tak aby było widoczne, co i kiedy rada szkolna powiatowa otrzymała lub zakupiła i którym szkołom przydzieliła. Zatem strona przychodu musi zawierać rubryki: numer bieżący, datę, liczbę aktu rady szkolnej, ilość i nazwę przedmiotów, fundusz, źródło nabycia, cenę. Bezpośrednio przyległa strona rozchodu ma podawać: nazwy obdarzonych szkół, ilość przyborów, datę przydziału, numer inwentarzowy szkoły i uwagę.

Każdorazowo po rozdziale wszystkich otrzymanych egzemplarzy i spisaniu do inwentarza należy wykonać postanowienia ustępu 3-go, przytoczonego powyżej rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P.

Obecnie należy wpisać przydziały wstecz na podstawie aktów rady szkolnej.

Wykazy, o których mowa w ustępie I-ym i II-gim, przedłożą Rady Szkolne Powiatowe w ciągu 50 dni od daty wydrukowania niniejszego okólnika. Należy również przedłożyć sprawozdanie negatywne.

Kurator O. S. Lw.: p. o. *St. Świderski.* wr.

6.

Kurs dokształcający dla lekarzy szkolnych.

Okólnik Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 27 stycznia 1932 r. Nr. I. WF. 471/32.

W czasie od dnia 4 do 16 kwietnia r. b. Ministerstwo w porozumieniu z kierownikiem poradni wychowania fizycznego przy Klinice Chorób Wewnętrznych Uniwersytetu Warszawskiego organizuje 12-dniowy kurs dokształcający dla lekarzy szkolnych.

Tematem kursu będzie fizjologja i patologja wieku młodzieńczego. Oprócz wykładów teoretycznych odbywać się będą zajęcia praktyczne i seminarja dyskusyjne. Szczegółowy program kursu będzie podany później.

Uczestnicy kursu będą mogli korzystać z internatu nauczycielskiego (Marszałkowska 4), płacąc za pokój wraz z całkowitem utrzymaniem 5 zł 50 gr dziennie.

Pewnej liczbie uczestników (około 30) zostaną udzielone stypendja w wysokości kosztów utrzymania w internacie oraz kosztów przejazdu.

Zgłoszenia należy nadsyłać do dnia 10 marca r. b. do Wydziału Wychowania Fizycznego i Higjeny Szkolnej Ministerstwa Zdrowia Publ. (Warszawa, Aleja Szucha 25).

Podsekretarz Stanu: (—) *K. Pieracki.* wr.

Nr. O. 214/32. Podając powyższe do wiadomości, Kuratorjum zezwala na udzielenie płatnych urlopów w okresie trwania kursu tym lekarzom szkolnym, którzy złożą podania o przyjęcie na kurs.

O wyjeździe na kurs lekarza szkolnego należy powiadomić Kuratorjum.

Kurator O. S. Lw.: p. o. *St. Świderski.* wr.

7.

Opłacanie czynszów z poborów służbowych.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 19 stycznia 1932 r. Nr. O. 56/32 do dyrekcyj państwowych gimnazjów, seminarjów i szkół zawodowych.

W celu uregulowania i ułatwienia zarówno w interesie Skarbu Państwa jak i funkcjonarjuszów państwowych sprawy pobierania względnie wpłaty czynszów za mieszkania, zajmowane przez funkcjonarjuszów państwowych w gmachach państwowych, lub przez Państwo wynajętych względnie administrowanych, zarządziło Ministerstwo Robót Publicznych rozporządzeniem z dnia 5 grudnia 1931 L. X. 2840/31 w porozumieniu z Prezydjum Rady Ministrów i z Ministerstwem Skarbu, aby — począwszy od 1 stycznia 1932 roku — czynsze za takie lokale ściągane były od odnośnych funkcjonarjuszów państwowych w drodze zarachowania w listach płac i w asygnacjach przez urząd asygnujący pobory służbowe przy sposobności wypłacania uposażenia służbowego, przy równoczesnem wystawianiu na żądanie najemcy przez wspomniany wyżej urząd zaświadczenia, stwierdzającego wpłatę czynszu z uposażenia służbowego.

Należności z tytułu komornego winien urząd asygnujący po porozumieniu się z właściwą władzą, sprawującą nadzór nad budynkami, o których wyżej mowa (np. dyrekcja robót publicznych) zarachowywać w asygnacjach na uposażenie na odpowiednie tytuły budżetowe.

Celem wprowadzenia w życie wyżej wskazanego sposobu ściągania komornego przy sposobności wypłaty uposażenia służbowego, powinny dyrekcje od odnośnych funkcjonarjuszów i to zarówno tych, którym mieszkania w gmachach wyżej opisanych zostają przydzielane jak i tych, którym takie mieszkanie już zostały przydzielone, wziąć upoważnienie następującej treści:

„Upoważniam Kuratorjum O. S. L. do wpłaty za mnie komornego (czynszu najmu) zajmowanego przeze mnie mieszkania w domu . . . . . . z mojego uposażenia służbowego przy wypłacie poborów każdego miesiąca“.

Kurator O. S. Lw.: p. o. *St. Świderski.* wr.

8.

Koszta podróży i diet nauczycieli prowadzących wycieczki przyrodniczo-krajoznawcze.

Okólnik Nr. 8 Minist. W. R. i O. P. z dnia 16 stycznia 1932 r. (II. 23325/31).

Nr. O. 140/32. W związku z zapytaniem jednego z kuratorjów okręgów szkolnych Ministerstwo wyjaśnia, iż rachunki diet i kosztów podróży nauczycieli państwowych szkół średnich i zakładów kształcenia nauczycieli, prowadzących wycieczki przyrodniczo-krajoznawcze na zlecenie kuratorjów, mogą być pokrywane przez szkoły z tej części funduszu specjalnego „taksa administracyjna", która pozostaje w dyspozycji dyrekcyj szkół.

Za Dyrektora Departamentu: (—) *Dr. M. Mendys*, Nacz. Wydziału.

9.

Wynagrodzenie członków maturalnych komisyj egzaminacyjnych w szkołach średnich ogólno-kształcących.

Okólnik Minist. W. R. i O. P. Nr. 3 z dnia 9 stycznia 1932 roku (II. S. 22099/31.

Nr. II. 854/32. Na podstawie § 60 regulaminu gimnazjalnych egzaminów dojrzałości z dnia 19 grudnia 1925 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 2 z roku 1926, poz. 8) i równocześnie w związku z koniecznościami oszczędnościowemi Ministerstwa, uchylając dotychczasowe przepisy w sprawie wynagrodzenia członków maturalnych komisyj egzaminacyjnych w szkołach średnich ogólnokształcących, zarządzam, co następuje:

Za pracę w maturalnych komisjach egzaminacyjnych delegowani do tych komisyj dyrektorzy i nauczyciele gimnazjów państwowych i prywatnych (przy zachowaniu zastrzeżenia § 60 wymienionego regulaminu) otrzymują:

1. Za każdą godzinę pracy przy egzaminach piśmiennych, ustnych lub na posiedzeniu komisji kwotę, odpowiadającą 6 punktom wynagrodzenia nauczycieli szkół państwowych;

2. Za przeglądanie i poprawianie prac piśmiennych:

a) z języka polskiego (także i innego języka nauczania szkoły), historji i matematyki, przewodniczący i nauczyciel-egzaminator jak za 20 minut pracy;

b) z fizyki i języka łacińskiego przewodniczący i nauczyciel-egzaminator jak za 15 minut pracy;

c) z języka obcego przewodniczący i nauczyciel-egzaminator jak za 10 minut pracy;

wszystko według normy wskazanej wyżej w punkcie 1.

3. Dyrektorzy i nauczyciele, delegowani do komisyj egzaminacyjnych obcej szkoły w tej samej miejscowości, w której stale urzędują, otrzymują wynagrodzenie tylko za udział w komisjach i poprawianie prac piśmiennych, według norm ogólnych, określonych w punkcie 1 i 2.

4. Dyrektorzy i nauczyciele szkół państwowych, delegowani do komisyj egzaminacyjnych w innej miejscowości, otrzymują nadto poza wynagrodzeniem, określonem w punkcie 3, zwrot kosztów podróży według

obowiązujących przepisów, zaś dyrektorzy i nauczyciele szkół prywatnych zwrot ceny biletu klasy II, kosztów na dojazdy ze stacji i do stacji kolejowej, względnie przystani w formie ryczałtu po 3 złote na każdą miejscowość. Diety przysługują tylko za czas samej podróży, o ile nie trwa ona krócej niż 6 godzin, przyczem dyrektorom i nauczycielom szkół prywatnych należy wypłacać diety według VII. grupy uposażenia.

5. Wizytatorzy, względnie urzędnicy kuratorjum, biorący udział w komisjach egzaminacyjnych w tej miejscowości, w której urzędują, nie pobierają żadnego wynagrodzenia za pracę w komisjach, o ile zaś są delegowani do komisyj w innej miejscowości, otrzymują jedynie diety i zwrot kosztów podróży według obowiązujących przepisów.

6. Woźni, o ile są zatrudnieni poza obowiązkowemi godzinami w szkołach średnich ogólnokształcących przy odbywaniu egzaminów dojrzałości. otrzymują za każdą godzinę kwotę, odpowiadającą jednemu punktowi uposażenia państwowego.

Powyższe normy wynagrodzeń za udział w komisjach egzaminacyjnych obowiązują także przy egzaminach dla eksternów (pełnych i uzupełniających).

Równocześnie zarządzam:

a) aby w danej szkole państwowej, o ile nie zachodzą jakieś ważne przeszkody, przewodniczył na egzaminach dojrzałości dyrektor tej szkoły;

b) aby wyjazdy dyrektorów i nauczycieli szkół państwowych i niepaństwowych, jako przewodniczących i członków maturalnych komisyj egzaminacyjnych, ograniczyć do minimum, używając ich przedewszystkiem i głównie w miejscu stałego ich zatrudnienia;

c) aby na egzaminy dojrzałości w szkołach, znajdujących się poza siedzibą kuratorjum, delegować przedewszystkiem okręgowych wizytatorów szkół, przewidując koszt tych wyjazdów we wnioskach, dotyczących kredytów na podróże służbowe wizytatorów, nie zaś na wydatki, związane z przeprowadzeniem egzaminów dojrzałości.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem dzisiejszym.

Podsekretarz Stanu: (—) *K. Pieracki.*

10.

Zatrzymywanie świadectw i dokumentów uczniów.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 4 lutego 1932 r. Nr. III. 386/32 do prywatnych szkół zawodowych.

W związku ze skargami na zatrzymywanie świadectw i dokumentów uczniów przez prywatne szkoły zawodowe i na podstawie rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 5 stycznia 1932 r. Nr. III. T. P. 41/32 wyjaśniam, iż szkoły prywatne mają prawo zatrzymywać jedynie tak zwane świadectwa odejścia i to tylko w wypadkach nieuiszczania należnych opłat czy niezwrócenia przedmiotów będących własnością szkoły (książki z bibljoteki i t. p.) względnie odmówić odpowiedniej adnotacji na wykazach postępów rocznych lub półrocznych uczniom, opuszczającym

szkołę. Innych dokumentów, czy świadectw, szkoły zatrzymywać nie mogą [1]).

Do powyższego zarządzenia zechcą Dyrekcje, Kierownictwa szkół, zastosować się z całą ścisłością.

Za Kuratora Okr. Szk.: *R. Koestlich.* wr. P. o. Naczelnika Wydziału.

Organizacja szkół.

Szkolnictwo powszechne.

P. Kurator O. S. Lw. rozporządzeniem z dnia 15 stycznia 1932 roku L. I. 24500/31 nadał prywatnej szkole powszechnej z r. j. n. im. Szaszkiewicza w Stanisławowie prawa publicznych szkół powszechnych na przeciąg roku szkolnego 1931/32.

P. Kurator O. S. Lw. udzielił rozporządzeniem z dnia 11 stycznia 1932 roku Nr. I. 43472/31 Zarządowi Związku Obywatelskiej Pracy Kobiet we Lwowie, ul. Grodzickich 1, I. p., zezwolenia na prowadzenie przedszkola. otwartego w ub. roku szkolnym na Persenkówce, dla dzieci w wieku przedszkolnym t. j. po ukończeniu trzeciego a przed ukończeniem szóstego roku życia.

Szkolnictwo zawodowe.

P. Kurator O. S. Lw. udzielił zezwolenia:

1) rozporządzeniem z dnia 23 stycznia 1932 r. Nr. III. 243/32 p. Eugenji Bąkowskiej w Olesku na otwarcie i prowadzenie w Olesku prywatnych kursów kilimkarskich pod nazwą: Kursy Kilimkarskie Eugenji Bąkowskiej w Olesku;

2) rozporządzeniem z dnia 15 stycznia 1932 r. Nr. III. 127/32 p. inż. Edwardowi Rothowi we Lwowie (ul. Żulińskiego 4) na otwarcie i prowadzenie we Lwowie, przy ulicy Grottgera Nr. domu 7, prywatnych kursów kierowców samochodowych pod nazwą: Kursy Kierowców Samochodowych inż. Edwarda Rotha we Lwowie;

3) rozporządzeniem z dnia 20 stycznia 1932 r. Nr. III. 346/32 p. Marji Pisarskiej we Lwowie na otwarcie i prowadzenie we Lwowie, przy ulicy Staszica Nr. domu 8, prywatnych jednorocznych kursów kroju, szycia i gospodarstwa domowego pod nazwą: Jednoroczny Kurs Krawiecko-gospodarczy p. Marji Pisarskiej we Lwowie.

---

[1]) Porównaj okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dnia 8 czerwca 1926 r. L. II. 7543/26 Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1926 r., str. 325.

Ruch służbowy.

Kuratorjum O. S. Lw.

P. Minister W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 12 stycznia 1932 r. Nr. B. P. 5760/31 przeniósł **p. Henryka Błażewskiego,** radcę Kuratorjum Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu, na równorzędne stanowisko do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego, powierzając mu pełnienie obowiązków kierownika Odziału Oświaty Pozaszkolnej w temże Kuratorjum.

Inspektoraty.

P. Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 2 stycznia 1932 r. Nr. B. P. 748/31 zamianował **p. Alfreda Bryłę,** kierownika 7-klasowej szkoły powszechnej męskiej w Drohobyczu, prowizorycznym zastępcą inspektora szkolnego w Tarnopolu.

P. Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 2 stycznia 1932 r. Nr. B. P. 927/31 zamianował **p. Józefa Bończara,** kierownika 7-klasowej szkoły w Zborowie, prowizorycznym zastępcą inspektora szkolnego w Jarosławiu.

P. Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 2 stycznia 1932 r. Nr. B. P. 5218/31 zamianował **p. Jana Mądrego,** stałego nauczyciela 7-klasowej szkoły powszechnej Nr. 1 w Toruniu, prowizorycznym zastępcą inspektora szkolnego w Kołomyi.

P. Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 4 stycznia 1932 r. Nr. B. P. 925/31 zamianował **p. Ignacego Wyszatyckiego,** nauczyciela 7-klasowej szkoły powszechnej im. Wł. Jagiełły w Sanoku, prowizorycznym zastępcą inspektora szkolnego w Rzeszowie.

Szkolnictwo powszechne.

Mianowani: Bereziuk Bazyli, kierownikiem 5-klasowej szkoły w Dworcach (Żółkiew);

Koczan Dionizy, kierownikiem 7-klasowej szkoły w Tartakowie (Sokal);

Ligęza Adam, kierownikiem 7-klasowej szkoły męskiej im. św. Antoniego we Lwowie;

Martyniak Teodor, kierownikiem 7-klasowej szkoły mieszanej kolejowej we Lwowie;

Piestrak Zygmunt, kierownikiem 6-klasowej szkoły w Sieteszy (Przeworsk);

Reutt Marja Albertyna (2 im.), kierowniczką 7-klasowej szkoły żeńskiej im. Kl. Tańskiej we Lwowie;

Stankiewicz Walerjan, kierownikiem 4-klasowej szkoły w Delatynie—Horysz II. (Nadwórna);

Więcek Karol, kierownikiem 2-klasowej szkoły w Szczepańcowej (Krosno); Wysoczański Miron, kierownikiem 2-klasowej szkoły w Matkowie (Turka).

Przeniesieni: Anastazijewski Tytus, kierownik 2-klasowej szkoły w Kapuścińcach (Borszczów), do 2-klasowej szkoły w Iwaniu Pustem (Borszczów); Andrzejowska Barbara, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Jabłonowie (Kołomyja), do 2-klasowej szkoły w Hniliczkach (Zbaraż); Argasiński Alfred, kierownik 2-klasowej szkoły w Rudzie Różanieckiej (Lubaczów), do 2-klasowej szkoły w Kidałowicach (Jarosław); Argasiński Józef, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Kurowszczyźnie (Sokółka), do 2-klasowej szkoły w Hucie Różanieckiej (Lubaczów);

Barg Adam, kierownik 2-klasowej szkoły w Rożyskach (Skałat), do 2-klasowej szkoły w Jaremczu (Nadwórna); Breierowa Czarna, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Kniażu (Śniatyn), do 7-klasowej szkoły męskiej w Śniatynie;

Chitra Marja, nauczycielka szkoły w Zabłociu (Żywiec), do 6-klasowej szkoły w Kamieniu (Nisko);

Dziedzicowa Zofja, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Wólce Łamanej (Łańcut), do 7-klasowej szkoły w Markowej (Przeworsk);

Ermel Józef, nauczyciel 7-klasowej szkoły w Chodorowie (Bóbrka), do 2-klasowej szkoły w Ottyniowicach (Bóbrka);

Gadzińska Helena, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Woli Baranieckiej (Sambor), do 1-klasowej szkoły w Wolicy Polskiej (Sambor); Giebartowski Franciszek, nauczyciel 7-klasowej szkoły mieszanej im. Jagiełły Nr. 45 we Lwowie, do 7-klasowej szkoły mieszanej im. św. Kazimierza Nr. 47 we Lwowie; Grabowska Henryka, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Tuligłowach (Rudki), do 1-klasowej szkoły w Jaremkowie (Rudki);

Hermanowa Wanda, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Broszniowie — Osada Fabryczna (Dolina), do 7-klasowej szkoły w Delatynie (Nadwórna);

Koszuliński Kazimierz, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Kimirzu (Przemyślany), do 7-klasowej szkoły w Czernicy (Żydaczów); Kowalczukowa Janina, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Hatowicach (Sokal), do 2-klasowej szkoły w Gozdowie, gm. Werbkowice (Hrubieszów); Kreisowa Kazimiera, nauczycielka 7-klasowej szkoły męskiej im. Sobieskiego Nr. 13 we Lwowie, do 7-klasowej szkoły męskiej im. Czackiego Nr. 3 we Lwowie; Krwawicz Karolina, nauczycielka 6-klasowej szkoły w Husowie (Łańcut), do 5-klasowej szkoły w Handzlówce (Łańcut);

Miarka Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Łanczynie (Nadwórna), do 7-klasowej szkoły żeńskiej w Tłumaczu; Mogilnicki Emil, nauczyciel 1-klasowej szkoły w Pruchniszczu (Kołomyja), do 3-klasowej szkoły w Gwoździcu Małym (Kołomyja);

Nosekówna Stefanja, nauczycielka 7-klasowej szkoły im. św. Kazimierza we Lwowie (Lewandówka), do 7-klasowej szkoły żeńskiej im. Ks. Konarskiego we Lwowie;

Obierska Stanisława, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Sasowie (Złoczów), do 7-klasowej szkoły męskiej im. A. Mickiewicza w Złoczowie;

Panekowa Helena, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Samborze na Dolnej (Sambor), do 7-klasowej szkoły żeńskiej im. E. Orzeszkowej w Samborze; Paprocki Kazimierz, nauczyciel 7-klasowej szkoły im. św. J. Kantego w Przemyślu, do 7-klasowej szkoły w Żurawicy (Przemyśl); Patrynówna Janina, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Godowej (Strzyżów), do 3-klasowej szkoły w Żarnowej (Strzyżów);

Razmusowa Weronika, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Słobódce Leśnej (Kołomyja), do 7-klasowej szkoły im. M. Konopnickiej w Kołomyi; Rollinger Stanisław, nauczyciel 3-klasowej szkoły w Antoniowie (Tarnobrzeg), do 2-klasowej szkoły w Kamienopolu (Lwów); Rzucidłówna Marja, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Kopyśnie (Dobromil), do 1-klasowej szkoły w Rosenburgu (Dobromil);

Silberowa Róża, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej im. Kr. J. Sobieskiego Nr. 33 we Lwowie, do 7-klasowej szkoły żeńskiej im. M. Reja Nr. 31 we Lwowie; Stankiewiczówna Zofja, nauczycielka 7-klasowej szkoły męskiej im. Staszica Nr. 14 we Lwowie, do 7-klasowej szkoły męskiej im. św. Marcina Nr. 9 we Lwowie; Sugier Jan, kierownik 2-klasowej szkoły w Hucie Brzuskiej (Dobromil), do 2-klasowej szkoły w Sufczynie (Dobromil); Styrnowa Helena, nauczycielka 7-klasowej szkoły męskiej im. św. Anny Nr. 1 we Lwowie, do 7-klasowej szkoły męskiej im. Konarskiego Nr. 4 we Lwowie; Szczygłowa Kazimiera, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Niedzielnej (Stary Sambor), do 2-klasowej szkoły w Laszkach Murowanych (Stary Sambor);

Toppercerówna Zofja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Potoczanach (Brzeżany), do 1-klasowej szkoły w Baranówce (Brzeżany); Turczynówna Marja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Laszkach Murowanych (Stary Sambor), do 4-klasowej szkoły w Starej Soli (Stary Sambor);

Veltze Zofja, napuczycielka 3-klasowej szkoły w Pacykowie (Stanisławów), do 1-klasowej szkoły w Drohomirczanach (Stanisławów); Vrtel Sydonja, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej im. Zimorowicza Nr. 36 we Lwowie, do 7-klasowej szkoły żeńskiej im. Tańskiej Nr. 35 we Lwowie;

Waligórski Tadeusz, nauczyciel 7-klasowej szkoły męskiej im. św. Anny Nr. 1 we Lwowie, do 7-klasowej szkoły męskiej im. św. Marji Magdaleny Nr. 8 we Lwowie; Wojnarowska Helena, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Śniatynie, do 7-klasowej szkoły męskiej w Śniatynie; Wygodzianka Stanisława, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeńskiej im. Zimorowicza Nr. 36 we Lwowie, do 7-klasowej szkoły żeńskiej im. Isakowicza Nr. 21 we Lwowie;

Żurowski Szczęsny, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Gwoźdźcu (Kołomyja), do 2-klasowej szkoły w Kułaczkowcach (Kołomyja).

Spensjonowani: Antoniak Mikołaj, kierownik 4-klasowej szkoły w Pokropiwnej (Tarnopol); Antoszowa Katarzyna, nauczycielka szkoły w Woli Zarczyckiej (Łańcut); Apfel Józef, nauczyciel religji mojżeszowej 7-klasowej szkoły im. Król. Jadwigi w Sanoku.

Balcer Jan, kierownik 5-klasowej szkoły w Rączynie (Jarosław).

Czajkowska Stanisława, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Neterpińcach (Zborów).

Dorożyński Eustachy, nauczyciel 7-klasowej szkoły męskiej w Horodence.

Faściszewska Karolina, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Siemakowcach (Kołomyja); Filasowa Anna, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Hajworonce (Podhajce).

Graffówna Helena, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Krasnej (Krosno).

Huminiakowa Helena, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Sokoli (Mościska).

Janiczkówna Józefa, nauczycielka 6-klasowej szkoły w Podbużu (Drohobycz); Janiszewska Zofja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Sieniawie (Jarosław); Jankowa Władysława, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Sokalu.

Kałamarzowa Janina, nauczycielka 7-klasowej szkoły im. Kołłątaja w Drohobyczu; Kałyniak Jan, kierownik 2-klasowej szkoły w Staromiejszczyźnie (Skałat); Kisilewiczowa Amalja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Zawoniu (Sokal); Koczyrkiewiczowa Stanisława, nauczycielka 7-klasowej szkoły im. król. Jadwigi w Jarosławiu; Kordecka Jadwiga, nauczycielka 7-klasowej szkoły im. A. Mickiewicza w Złoczowie; Krzyżanowska Marja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Ostrowie (Tarnopol).

Łotocka Marja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Stroniatynie (Lwów).

Magierowa Elżbieta, kierowniczka 2-klasowej szkoły w Sołonce (Lwów); Małekowa Marja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Stojańcach (Mościska); Metelski Antoni, kierownik 2-klasowej szkoły w Domamoryczu (Tarnopol); Michalewska Walerja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Strymbie (Żydaczów); Morozowa Zofja, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Wołoszczyźnie (Podhajce); Muszakiewiczówna Janina, nauczycielka 1-klasowej szkoły w Koziowej (Skole).

Nowakowski Józef, nauczyciel 2-klasowej szkoły w Bajkowcach (Tarnopol).

Pitułejówna Wilhelmina, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Horodence; Ponurkiewicz Józef, nauczyciel 3-klasowej szkoły w Dublanach (Sambor); Preliczowa Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Skałacie.

Rapacka Marja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Zborowie; Ratalska Antonina, nauczycielka 7-klasowej szkoły żeń. im. E. Orzeszkowej w Drohobyczu; Rublowa Amalja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Hubiczach (Drohobycz); Rysiewiczowa Romana, nauczycielka 5-klasowej szkoły w Białem (Przemyślany).

Schuttera Ida, nauczycielka 7-klasowej szkoły męskiej im. król. J. Sobieskiego we Lwowie; Ks. Skałuba Franciszek, nauczyciel rel. rzym.-kat. 7-klasowej szkoły męskiej w Buczaczu; Smalowa Stanisława, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Bóbrce; Sytnik Teodor, kierownik 4-klasowej szkoły w Nastasowie (Tarnopol); Szepitkowa Stefanja, nauczycielka 2-klasowej szkoły w Poznance Gniłej (Skałat); Szeremethowa Eugenja, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Złoczowie.

Świątkowski Jan, kierownik 4-klasowej szkoły w Lubelli (Żółkiew).

Tomczak Dymitr, kierownik 4-klasowej szkoły w Jastrzębicy (Sokal); Tomczukowa Marja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Hałuszczyńcach (Skałat); Tysiak Bazyli, kierownik 2-klasowej szkoły w Tudiowie (Kosów).

Wagnerowa Zofja, nauczycielka 4-klasowej szkoły w Bani Kotowskiej (Drohobycz); Walz Władysław, kierownik 2-klasowej szkoły w Koenigsau (Drohobycz); Witkowska Kamila, nauczycielka 7-klasowej szkoły w Wolance (Drohobycz); Woźniak Wojciech, kierownik 2-klasowej szkoły w Jaszczwi (Krosno);

Wójcikówna Marja, nauczycielka szkoły w Sarnkach Górnych (Rohatyn).

Zarychtowa Marja, nauczycielka 3-klasowej szkoły w Zawidowicach (Gródek).

Zmarli: Cholewa Franciszek, kierownik 2-klasowej szkoły im. król. Jadwigi w Łukawcu, powiatu rzeszowskiego, zmarł dnia 8 grudnia 1931 r. w 59 roku życia, a 41 roku służby.

Stanisław Kuziara, kierownik szkoły w Podzwierzyńcu (Łańcut), zmarł dnia 20 stycznia 1932 r. w 47 roku życia, a 26 roku służby. Bardzo dobry nauczyciel, wybitny propagator sadownictwa, gorliwy pracownik na polu spółdzielczości i organizacji młodzieży. Pogrzeb odbył się przy bardzo licznym udziale władz, nauczycielstwa i ludności całego powiatu.

Dymitr Pawłyszyn, kierownik 4-klasowej szkoły powszechnej w Kryłosie, powiatu stanisławowskiego, zmarł dnia 10 grudnia 1931 r. w 41 roku życia, a 21 roku służby nauczycielskiej.

Zakłady kształcenia nauczycieli.

Przeniesieni: Stanisław Krzanowski, nauczyciel Państwowego Seminarjum Naucz. Męskiego w Czortkowie, do Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego w Krośnie.

Spensjonowani: Hrehorowicz Jan, nauczyciel Państw. Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego w Krośnie.

Dr. Popielska Helena, pozostająca w stanie nieczynnym lekarka szkolna Państw. II. Seminarjum Nauczycielskiego Żeńskiego we Lwowie.

Zwolnieni: Dr. Grzegorczyk Józef, pozostający w stanie nieczynnym lekarz szkolny Państw. Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego w Rzeszowie.

Hlibowicki Jarosław, nauczyciel Państw. Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego w Rzeszowie.

Dr. Koczenasowa Józefa, pozostająca w stanie nieczynnym lekarka szkolna II. Państw. Seminarjum Nauczycielskiego Żeńskiego w Przemyślu.

Dr. Lachowicz Wojciech, pozostający w stanie nieczynnym lekarz szkolny Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego Męskiego w Czortkowie

Szkoły średnie ogólno-kształcące.

Pan Minister W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 23 stycznia 1932 r. Nr. BP. 1801/31 przeniósł p. **Kaniowskiego Tadeusza,** dyrektora gimnazjum w Kamionce Strumiłowej, na równorzędne stanowisko dyrektora państwowego gimnazjum w Drohobyczu.

P. Minister W. R. i O. P. zarządzeniem z dnia 30 października 1931 r. Nr. B. P. 3497/31 przeniósł p. **Michała Radomskiego,** dyrektora gimnazjum w Żółkwi, w stan spoczynku.

Mianowani: Bartkowski Michał, nauczycielem gimnazjum w Sanoku.
Eckstein Antoni, nauczycielem gimnazjum w Nisku.
Jacniacka Joanna, nauczycielką gimnazjum w Rohatynie; dr. Janusz Ignacy, nauczycielem gimnazjum II w Rzeszowie.
Lakser Maurycy, nauczycielem gimnazjum w Gródku Jagiellońskim.
Pollak Marek, nauczycielem gimnazjum w Sanoku.
Smetana Emil, nauczycielem gimnazjum w Rohatynie.

Przeniesieni: Górecki Stanisław, nauczyciel gimnazjum XI we Lwowie, do gimnazjum w Śniatynie.

Spensjonowani: Bieńkowski Ludwik, nauczyciel I gimnazjum w Rzeszowie; Biłobran Kornel, nauczyciel gimnazjum z r. j. n. w Stanisławowie; Borecki Stefan, profesor XI gimnazjum we Lwowie; Budkowski Jan, profesor gimnazjum w Łańcucie.
Gawlikowski Ryszard, profesor I gimnazjum we Lwowie.
Dąbrowski Romuald, profesor IX gimnazjum we Lwowie.
Fedorowski Ludwik, nauczyciel VII gimnazjum we Lwowie.
Grabiński Stefan, profesor VI gimnazjum we Lwowie.
Kostrzewski Edward, profesor V gimnazjum we Lwowie.
Liwoczynski Jan, nauczyciel filji gimnazjum z r. j. n. we Lwowie.
Łepki Włodzimierz, profesor gimnazjum z r. j. n. w Kołomyi.
Dr. Maksymowicz Adam, profesor III gimnazjum we Lwowie. Malski Marjan, nauczyciel X gimnazjum we Lwowie.
Nowosławski Franciszek, profesor II gimnazjum w Rzeszowie.
Orzechowicz Jan, profesor I gimnazjum we Lwowie; Osostowicz Józef, nauczyciel VIII gimnazjum we Lwowie.
Ks. Sokołowski Mateusz, profesor III gimnazjum we Lwowie.
Weigel Adam, nauczyciel II gimnazjum we Lwowie; Wierzbicki Franciszek, nauczyciel IV gimnazjum we Lwowie; dr. Westwalewicz Marjan, profesor I gimnazjum we Lwowie.

Szkolnictwo zawodowe.

Spensjonowani: Inż. Białecki Tadeusz, nauczyciel Państw. Szkoły Technicznej we Lwowie.

Konkursy.

Konkursy na stanowiska kierowników publ. szkół powszechnych

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im . . . . szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z . . . ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
1	Brody	Ponikowica	4 kl.	koeduk.	—	pol.-r.	3 ubik.	2 mg	
1	Dobromil	Huta Brzuska	2 „	„	—	polski	3 „	—	
2	„	Grąziowa	2 „	„	—	„	3 „	800 m²	
1	Krosno	Węglówka	3 „	„	—	ruski	4 „	8·4 a	
1	Łańcut	Opaleniska	2 „	„	—	polski	—	—	
2	„	Podzwierzyniec Łańcut	2 „	„	—	„	3 ubik.	2 mg	
3	„	Wólka niedźwiecka	5 „	„	—	„	—	2 mg	
1	Śniatyn	Hańkowce	3 „	„	—	pol.-r.	3 „	—	Konkurs 3-ci
1	Żydaczów	Bereźnica Królewska	2 „	„	—	„	—	—	
2	„	Bujanów	2 „	„	—	„	3 ubik.	—	
3	„	Kijowiec	3 „	„	—	„	3 „	2 mg	
4	„	Obłaźnica	2 „	„	—	„	3 „	2 mg	
5	„	Ro óź o	2 „	„	—	„	1 „	3/4 mg	

Podania o posady objęte powyższym konkursem należy wnosić drogą służbową w terminie do końca kwietnia 1932 r.

Stanowiska nauczycieli podwładnych.

W powiecie krośnieńskim:

Rada Szkolna Powiatowa w Krośnie ogłasza konkurs na stanowisko nauczyciela samoistnego 1-klasowej szkoły w Trzcianie.

Język wykładowy ruski, mieszkanie służbowe składa się z 2 pokoi i kuchni, budynek murowany, do użytku kierownika szkoły jest 5 morgów gruntu. Odległość od Krosna wynosi 25.2 km. Dojazd autobusem.

W powiecie rzeszowskim:

Posada nauczyciela religji mojżeszowej w 7-klasowej szkole im. św. Scholastyki w Rzeszowie.

Kandydat będzie obowiązany udzielać nauki religji swego wyznania w szkole 7-klasowej im. Jachowicza w Rzeszowie.

Ogłoszenia.

Konkurs Muzyczny im. Marszałka Józefa Piłsudskiego dla kwartetu smyczkowego.

Zarządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 19 grudnia 1931 r. Nr. IV. Szt. 4695/31 w sprawie zmiany zarządzenia z dnia 5 stycznia 1931 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 12, poz. 137).

W zarządzeniu Ministra W. R. i O. P. z dnia 5 stycznia 1931 roku w sprawie konkursu muzycznego im. Marszałka Józefa Piłsudskiego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1, poz. 1) [1]) wprowadzam następujące zmiany:

1) § 9 otrzymuje brzmienie następujące: „Stające do konkursu kwartety winny wykonać przed sądami regjonalnemi i stołecznego konkursu trzy kwartety smyczkowe:

a) kwartet szósty B-dur, op. 18 Beethovena,

b) jeden kwartet dowolny,

c) jeden kwartet kompozytora polskiego".

2) § 13 otrzymuje brzmienie następujące: „Konkursy regjonalne odbędą się po raz pierwszy w kwietniu 1932 r., konkurs zaś stołeczny — w październiku 1932 roku".

Minister W. R. i O. P. (—) *J. Jędrzejewicz.*

Zwrot opłat szkolnych.

Ministerstwo W. R. i O. P., nawiązując do okólnika z dnia 24 czerwca 1931 r. Nr. I. Prez. 4864/31 (Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1931 r., str. 475), okólnikiem z dnia 9 grudnia 1931 r. Nr. B. P. 6910/31 (Monitor Polski z dnia 22 stycznia 1932 Nr. 17, poz. 20) podało do wiadomości zmiany i uzupełnienia wykazu szkół prywatnych, w których nauka uprawnia w roku szkolnym 1931/32 do zwrotu opłat szkolnych w myśl ustępu trzeciego art. 10 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924).

W szczególności w wymienionym wykazie szkół zawodowych na terenie Kuratorjum O. S. Lw. dodać należy: Lwów. Szkoła rzemiosłowa żeńska spółdzielni „Trud".

W wykazie szkół średnich ogólno-kształcących należy zmienić „Drohobycz. II Gimnazjum żeńskie im. H. Sienkiewicza Polskiego T-wa Pryw. Gimn. Żeń. im. H. Sienkiewicza w Drohobyczu", na: Drohobycz. II Gimnazjum żeńskie im. H. Sienkiewicza Polsk. T-wa Gimn. Żeń. im. H. Sienkiewicza

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1931 r., str. 42.

w Drohobyczu (koedukacja kl. I i II) i „Tarnopol. Gimnazjum Żeńskie T-wa „Ridna Szkoła“ U. T. P.“, na: Tarnopol. Gimnazjum Żeńskie T-wa „Ridna Szkoła“ U. T. P. (koed. od kl. I—III).

Zniesienie powiatów strzyżowskiego, starosamborskiego, skolskiego i bohorodczańskiego.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6, poz. 36).

Na podstawie art. 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie dokonywania zmian granic powiatów na obszarach b. dzielnic rosyjskiej i austrjacko-węgierskiej, jak również dokonywania na obszarze b. dzielnicy austrjacko-węgierskiej zmian obszaru działania samorządowych reprezentacyj powiatowych (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 400) zarządza się co następuje:

§ 1. Na obszarze województwa lwowskiego znosi się powiaty: strzyżowski i starosamborski.

§ 2. Należące do zniesionego powiatu strzyżowskiego gminy: Baryczka, Blizianka, Bonarówka, Brzeżanka, Czudec, Dobrzechów, Gbiska, Glinik Charzewski, Godowa, Grodzisko, Gwoździanka, Gwoźnica Dolna, Gwoźnica Górna, Jawornik-Niebylecki, Konieczkowa, Lutcza, Łętownia, Małówka, Niebylec, Nowa Wieś Czudecka, Połomyja, Przedmieście Czudeckie, Pstrągowa, Strzyżów, Tropie, Wysoka, Wyżne, Zaborów, Żarnowa, Żyznów — włącza się do powiatu rzeszowskiego w województwie lwowskiem, zaś gminy: Cieszyna, Frysztak, Glinik Dolny, Glinik Górny, Glinik Średni, Gogolów, Huta Gogolowska, Jaszczurowa, Jazowa, Kalembina, Kobyle, Kożuchów, Kozłówek, Lubla, Łęki, Markuszowa, Niewodna, Oparówka, Pietrusza Wola, Przybówka, Pstrągówka, Pułanki, Różanka, Stempina, Szufnarowa, Tułkowice, Twierdza, Widacz, Wiśniowa, Zawadka, ad Wielopole — do powiatu krośnieńskiego w temże województwie.

§ 3. Należące do zniesionego powiatu starosamborskiego gminy: Baczyna, Bąkowice, Berezów, Bilicz, Chyrów, Felsztyn, Grodowice, Kobło Stare, Laszki Murowane-miasteczko, Laszki Murowane Wieś, Libuchowa, Polana ze Śliwnicą, Rosochy, Stara Ropa, Stara Sól, Stary Sambor, Strzelbice, Sozań, Słochynie, Straszewice, Suszyca Wielka, Szumina, Wola Koblańska, Wola Rajnowa, Wołoszynowa, Terło Szlacheckie, Terło Rustykalne, Suszyca Rykowa — włącza się do powiatu samborskiego w województwie lwowskiem, zaś gminy: Busowisko, Bystre, Gałówka, Grąziowa, Mszaniec, Hołowiecko, Lenina Mała, Lenina Wielka, Ławrów, Łopuszanka, Chomina, Łużek Górny, Nanczułka Mała, Nanczułka Wielka, Niedzielna, Potok Wielki, Płoskie, Terszów, Tysowica, Topolnica Rustykalna, Topolnica Szlachecka, Turze, Tycha, Spas, Strzyłki, Wiciów — do powiatu turczańskiego w temże wojewódzwie.

§ 4. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 5. Rozporzadzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1932 roku.

Prezes Rady Ministrów: *A. Prystor.* Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki.* Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski.* Minister Skarbu: *Jan Piłsudski.*

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6, poz. 37).

Na podstawie art. 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie dokonywania zmian granic powiatów na obszarach b. dzielnic rosyjskiej i austrjacko-węgierskiej, jak również dokonywania na obszarze b. dzielnicy austrjacko-węgierskiej zmian obszaru działania samorządowych reprezentacyj powiatowych (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 400) zarządza się co następuje:

§. 1. Na obszarze województwa stanisławowskiego znosi się powiaty: skolski i bohorodczański.

§ 2. Terytorjum zniesionego powiatu skolskiego włącza się do powiatu stryjskiego w województwie stanisławowskiem.

§ 3. Należące do zniesionego powiatu bohorodczańskiego gminy: Rabcze, Bogrówka, Dźwiniacz, Grabowiec, Jabłonka, Kosmacz, Kryczka, Krzywiec, Majdan, Manasterczany, Maniawa, Markowa, Porohy, Przysłup. Rakowiec, Rosulna, Sołotwina, Starunia, Zarzecze, Żuraki — włącza się do powiatu nadwórniańskiego w województwie stanisławowskiem, zaś gminy: Bohorodczany, Bohorodczany Stare, Chmielówka, Głębokie, Chlebówka, Horocholina, Hryniówka, Iwanikówka, Lachowce, Lesiówka, Łysiec, Łysiec Stary, Niewoczyn, Pochówka, Posiecz, Sadzawa, Stebnik — do powiatu stanisławowskiego w temże województwie.

§ 4. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1932 roku.

Prezes Rady Ministrów: *A. Prystor.* Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki.* Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski.* Minister Skarbu: *Jan Piłsudski.*

Komisja dyscyplinarna dla urzędników.

Rozp. Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 28 grudnia 1931 r. Nr. B. P. 7021/31.

Nr. O. 2/32. Na zasadzie art. 2. ustawy z dnia 17 lutego 1922 o organizacji władz dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 165) ustanawiam na dalszy okres trzyletni t. j. od dnia 1 stycznia 1932 do 31 grudnia 1934 r. Komisję Dyscyplinarną dla Urzędników od XII do VII stopnia służbowego włącznie i funkcjonarjuszów niższych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego oraz urzędów i szkół podległych Kuratorjum w następującym składzie:

Przewodniczący: Ludwik Matkowski, radca Kuratorjum O. S. Lw.
Zastępca przewodniczącego: Stefan Kokurewicz, radca Kuratorjum O. S. Lw.

Członkowie: PP. 1) Eugenjusz Baliński, okręgowy wizytator szkół, 2) Teofil Koziara, okręgowy wizytator szkół, 3) Władysław Opala, okręgowy wizytator szkół, 4) Stanisław Pająk, okręgowy wizytator szkół, 5) Mieczysław Piątkowski, okręgowy wizytator szkół, 6) Dr. Karol Zagajewski, okręgowy wizytator szkół, 7) Maciej Kuchciak, zastępca inspektora szkolnego we Lwowie, 8) Michał Kulczycki, zastępca inspektora szkolnego we Lwowie, 9) Edward Koreleski, radca Kuratorjum O. S. Lw., 10) Seweryn Lehnert, radca

Kuratorjum O. S. Lw., 11) Stanisław Lasiota, referendarz, 12) Jan Skurski, asesor, 13) Zdzisław Sabiński, urzędnik VIII st. sł., 14) Mikołaj Lipka, kontroler, 15) Bartłomiej Chmielnicki, adjunkt, 16) Stanisław Wojnarowicz, adjunkt, 17) Szczepan Korol, starszy woźny, 18) Michał Sałyk, starszy woźny.

Minister W. R. i O. P. (—) *J. Jędrzejewicz.*

Okręgowa komisja dyscyplinarna dla nauczycieli we Lwowie.

Dr. Włodzimierz Lewicki, em. profesor gimnazjum państwowego we Lwowie, został na podstawie art. 156 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462) powołany na członka Okręgowej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli szkół istniejących na obszarze okręgu szkolnego lwowskiego, w miejsce Dr. Jana Kopacza [1]).

Ograniczenia budżetu oraz wydatki z „Taksy administracyjnej".

Z powodu dalszej redukcji budżetu na rok 1931/32 oraz ograniczenia wydatków rzeczowo-administracyjnych w preliminarzu budżetowym na rok 1932/33 Ministerstwo W. R. i O. P. okólnikiem z dnia 15 grudnia 1931 r. Nr. I. R. 12888/31 oznajmiło, że do końca bieżącego okresu budżetowego t. j. do 31 marca 1932, oraz w następnym okresie budżetowym 1932/33, wydatki rzeczowo-administracyjne urzędów i szkół będą pokrywane częściowo z kredytów, przewidzianych w budżecie na rok 1931/32 i w preliminarzu budżetowym na rok 1932/33, częściowo zaś z funduszu specjalnego „Taksy administracyjnej".

W szczególności w poszczególnych działach i rozdziałach budżetu, względnie w zakresie potrzeb rzeczowo-administracyjnych poszczególnych działów administracji szkolnej i szkolnictwa, wydatki będą pokrywane z następujących kredytów:

A) W dziale I, rozdział 2 (władze szkolne II instancji).

Z kredytów budżetowych będą pokrywane wydatki, przewidziane § 2 (różne wydatki osobowe), z § 3 tylko przesiedlenia oraz podróże służbowe urzędników administracyjnych w sprawach administracyjnych i gospodarczych, § 4 (środki lokomocji) i § 8 (inne wydatki).

Z funduszu specjalnego „Taksy Administracyjnej", będą pokrywane podróże służbowe naczelników wydziału, okręgowych wizytatorów szkół, p. o. wizytatorów, dyrektorów szkół dokształcających, oraz instruktorów z wyjątkiem instruktorów oświaty pozaszkolnej (§ 3), wydatki na pomieszczenie (§ 5), na wydatki biurowe (§ 6) oraz drobne remonty (§ 9).

Nadto z tego funduszu będzie opłacane wyrównanie poborów p. o. wizytatorów. Podróże służbowe instruktorów oświaty pozaszkolnej będą pokrywane z kwot przekazywanych z funduszu „Taksy administracyjnej" na potrzeby oświaty pozaszkolnej, specjalnie na pokrycie kosztów podróży służbowych tych instruktorów.

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1931 r., str. 24 i 583.

B) W dziale I. rozdział 3 (inspektoraty szkolne).

Z kredytów budżetowych będą pokrywane wydatki, przewidziane § 2 (różne wydatki osobowe), § 5 (pomieszczenie) i § 9 (remont i konserwacja budowli).

Z funduszu specjalnego „Taksy Administracyjnej“ będą pokrywane wydatki na podróże służbowe, przesiedlenia i ryczałty inspektoratów (§ 3), na wydatki biurowe inspektoratów (§ 6), inne wydatki (§ 8).

C) W dziale IV, rozdział 1 (szkoły powszechne, specjalne i ochronki).

Z kredytów budżetowych będą pokrywane wydatki, przewidziane § 2 (różne wydatki osobowe), § 5 (pomieszczenie instytutów specjalnych i ochronek), § 11 (zasiłki i stypendja).

Z funduszu specjalnego „Taksy Administracyjnej“ będą pokrywane wydatki na podróże służbowe i przesiedlenia (§ 3), wydatki biurowe (§ 6), wydatki na remont i konserwację budowli instytutów specjalnych (§ 9), na urządzenie lokali szkolnych i pomoce naukowe (§ 10), oraz na dokształcanie nauczycieli szkół powszechnych.

D) W dziale IV, rozdział 2 (kształcenie nauczycieli).

Z kredytów budżetowych będą pokrywane wydatki, przewidziane § 2 (różne wydatki osobowe) i § 11 (zasiłki i stypendja).

Z funduszu specjalnego „Taksy Administracyjnej“ będą pokrywane wszystkie pozostałe wydatki rzeczowo-administracyjne zakładów kształcenia nauczycieli, w szczególności zgodnie z zarządzeniem Ministerstwa z dnia 31 sierpnia 1931 r. Nr. II. 19620/31 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9/241 z dnia 30. IX. 1931 r. poz. 105) [1]) z połowy kwoty, pobranej tytułem Taksy Administracyjnej, a pozostawionej do dyspozycji dyrekcji zakładu, będą pokrywane wydatki, wymienione w temże zarządzeniu, zaś wydatki niewymienione w tem zarządzeniu, jak podróże służbowe i przesiedlenia (§ 3), pomieszczenie (§ 5), ewentualnie inne, określone osobnemi zarządzeniami Ministerstwa, będą pokrywane z funduszu specjalnego „Taksa Administracyjna“, pozostającego w dyspozycji Ministerstwa W. R. i O. P.

E) W dziale IV, rozdział 3 (szkoły średnie).

Z kredytów budżetowych będą pokrywane wydatki, przewidziane § 2 (różne wydatki osobowe).

Z funduszu specjalnego „Taksy Administracyjnej“ będą pokrywane wszystkie pozostałe wydatki rzeczowo-administracyjne szkół średnich, w szczególności zgodnie z zarządzeniem z dnia 31 sierpnia 1931 r. Nr. II. 19619/31 (Dziennik Urzędowy Min. W. R. i O. P. Nr. 9/241 z dnia 30 września 1931 r. poz. 104) [2]) z 25% części Taksy Administracyjnej, pozostawionej do dyspozycji dyrekcji szkoły, będą pokrywane wydatki, wymienione w temże zarządzeniu, zaś wydatki niewymienione w tem zarządzeniu, jak podróże służbowe i przesiedlenia (§ 3), komorne (§ 5 poz. 1), oraz inne określone

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1931 r., str. 472.
[2]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1931 r., str. 470.

osobnemi zarządzeniami Ministerstwa będą pokrywane z funduszu specjalnego „Taksa Administracyjna“, pozostającego w dyspozycji Ministerstwa W. R. i O. P.

F) W dziale V (szkolnictwo zawodowe).

Z kredytów budżetowych będą pokrywane wydatki, przewidziane § 2 (różne wydatki osobowe) i § 11 (zasiłki i stypendja).

Z funduszu specjalnego „Taksy Administracyjnej“ będą pokrywane wydatki na podróże służbowe i przesiedlenia (§ 3), na pomieszczenie (§ 5), na wydatki biurowe (§ 6), na inne wydatki (§ 8), na remont i konserwację budowli (§ 9). Wydatki na urządzenie lokali szkolnych i pomoce naukowe (§ 10) będą pokrywane z funduszu doraźnych pomocy naukowych, zgodnie z zarządzeniem Ministerstwa z dnia 12 września 1931 r. Nr. III. T. 5944/31, punkt VII. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 9/241 z dnia 30. IX. 1931 r. poz. 106) [1]).

W związku z powyższem zarządzeniem kredyty budżetowe, przekazywane do końca bieżącego okresu budżetowego w tych paragrafach, które mają być pokrywane z „Taksy Administracyjnej“ i w preliminarzu na rok 1932/33 nie są przewidziane, będą zasadniczo przeznaczone na wyrównanie zadłużenia.

Jednocześnie Ministerstwo zaznacza, że przy wpłacaniu kwot do Centralnej Księgowości na rachunek „Taksy Administracyjnej“ Ministerstwa z tytułu pozostałości niewydatkowanego kredytu, asygnowanego przez Ministerstwo z funduszu „Taksy Administracyjnej“, należy podawać datę i Nr. asygnacji, względnie czeku, za którym kredyt z „Taksy Administracyjnej“ został do dyspozycji Kuratorjum przekazany.

Kasa Urzędu Skarbowego I we Lwowie.

(Zmiana w sposobie dokonywania wypłat dla władz i urzędów lwowskich).

Pismo Izby Skarbowej we Lwowie z dnia 22 stycznia 1932 r. L. W. I. 4976/32.

Nr. O. 159/32. Wskutek wejścia w życie postanowień rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 13 sierpnia 1931 o organizacji i zakresie działania izb i urzędów skarbowych Dz. U. R. P. Nr. 77, poz. 613, oraz z dnia 28 listopada 1931 Dz. U. R. P. Nr. 107, poz. 834, zniesione zostały dotychczasowe samoistne kasy skarbowe I i II we Lwowie, zaś agendy urzędowe tych kas wcielone zostały w zakres kas urzędów skarbowych I i II we Lwowie oraz Kasy Urzędu Opłat Stemplowych we Lwowie.

W związku z tem, zarządzeniem Ministra Skarbu z dnia 21 grudnia 1931 Dz. Urz. M. S. Nr. 36, poz. 520 i z dnia 31 grudnia 1931 r. L. D. VII. 4378/31/1 Kasa Urzędu Skarbowego I we Lwowie zaszeregowaną została do kas typu „a“ i kasa ta jako kasa poborowo-płatnicza dla wszystkich władz i urzędów państwowych, związków samorządowych i t. d. przejęła z dawnych agend Kasy Skarbowej II we Lwowie wpłaty i wypłaty budżetowe, depozytowe oraz rachunki bieżące i fundusze specjalne wszystkich tut. władz i urzędów lwowskich.

O tem się P. T. zawiadamia w celu zarządzenia kierowania wszelkich wypłat wyżej wyszczególnionych do Kasy Urzędu Skarbowego I we Lwowie (pl. św. Ducha 1 w parterze (dawna Kasa Skarbowa I we Lwowie).

---

[1]) Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. z 1931 r., str. 542.

O powyższem uprasza się zawiadomić szkoły: zawodową żeńską, techniczną, koszykarską i ekonom-handlową we Lwowie, wszystkie podległe szkoły zawodowe na prowincji oraz szkoły zawodowe dokształcające we Lwowie i na prowincji w celu kierowania własnych asygnat również do wymienionej Kasy Urzędu Skarbowego I we Lwowie.

Prezes Izby Skarbowej: (—) *Dr. Polak.*

Banknoty 20 zł. III emisji.

Zawiadomienie Banku Pol. z dnia 12 grudnia 1931 r. (Min. W. R. i O. P. z dnia 22 grudnia 1931 r. Nr. I R. 12947/31).

Z dniem 30 grudnia 1931 r. puszcza Bank Polski w obieg 20-złotowe bilety bankowe III emisji. Do wykonania biletu użyto papieru białego z wodnym znakiem na marginesie; znak ten przedstawia podobiznę króla Kazimierza Wielkiego, wykonaną w płaszczyznach jaśniejszych i ciemniejszych niż tło. U dołu marginesu napis: „zł 20 zł". Wymiar biletu wynosi: 163×86 mm, samego zaś rysunku: strony przedniej 113×76 mm, strony odwrotnej 112×75.5 mm, marginesu 45 mm. Przednia strona wykonana jest w trzech kolorach: rysunek zasadniczy w kolorze stalowo-niebieskim, tło zaś w kolorze żółtym i bronzowym. W prawym górnym narożniku przedniej strony biletu w obramowaniu renesansowem, ozdobionem liśćmi laurowemi, znajduje się głowa Emilji Plater, poniżej emblematy przemysłu i handlu, wplecione w ornamentację w formie rogu obfitości i owoców. Na dole, na giloszowej rozecie napis: zł 20 zł". Lewa strona rysunku ujęta jest w ramkę giloszową. Na górnej części tej ramki znajduje się napis: „Bank Polski", pod nim zaś liczba „20" na tle stylizowanej ornamentacji. Środek rysunku wypełnia tekst: „Dwadzieścia złotych Warszawa 20 czerwca 1931 r. Prezes Banku Wł. Wróblewski Naczelny Dyrektor Dr. Mieczkowski Skarbnik Orczykowski".

Poniżej tekstu wydrukowane są litery serji i numer siedmiocyfrowy w kolorze ciemnogranatowym. Tekst umieszczono na tle ze stylizowanych motywów roślinnych i napisów „20" i „zł" w kolorze żółtym oraz giloszu w kolorze bronzowym, w którego środku umieszczona jest liczba „20".

Odwrotna strona biletu wykonana jest w trzech kolorach: niebieskim czerwono-bronzowym i żółtym. W środku rysunku, na tle jasno-niebieskiem o motywach zdobniczych z liczbą „20", znajdują się alegoryczne postacie: młoda kobieta ze snopem zboża, obok niej dwoje dzieci, z których jedno trzyma na ramieniu młot, drugie zaś w rękach minjaturowy statek. Po bokach umieszczono kolumny, a obok nich z lewej strony dziecko, trzymające snop zboża, z prawej zaś dziecko z kotwicą na ramieniu. Na podstawach obu kolumn umieszczone jest godło Państwa — orzeł biały.

W górnych narożnikach znajdują się tarcze renesansowe z liczbą „20" w kolorze jasno-niebieskim, pod niemi festony z owoców i gałązek; między tarczami napis: „Bank Polski", pod cokółami zaś kolumn napis: „Dwadzieścia złotych" w kolorze niebieskim na ciemniejszem tle.

Część druga.

MARJAN WÓJTOWICZ (Lwów).

Obserwacje gwiazd zmiennych.

Jednym z największych i najważniejszych działów dzisiejszej obserwacji astronomicznej jest badanie zmienności blasku niektórych gwiazd. Gwiazd tych, tak zwanych zmiennych, jest tak duża liczba, że obserwatorja astronomiczne nie mogą pracy tej wogóle podołać. Ponieważ zaś obserwacja tych gwiazd nie wymaga często żadnych środków pomocniczych, więc łatwo mogą zawodowcom w pracy tej pomóc astronomowie-amatorowie.

Najprostsza nawet metoda obserwacji bez przyrządów ma tę przewagę, że daje wyniki szybkie. Oko ludzkie posiada zdolność dość dokładnej oceny różnicy blasku dwóch ciał świecących, więc zdolność ta może być użyta do badania jasności gwiazd zmiennych. Dla uporządkowania wyników takiej obserwacji wizualnej trzeba jeszcze ustalić sobie pewną skalę. Jednostką tej skali jest jeden stopień: jest to najmniejsza różnica blasku, którą możemy zaobserwować. Jeżeli dwie gwiazdy mają blask jednakowy, to wyrażamy to symbolem a O b. Symbol a 1 b oznacza wtedy różnicę blasku a i b o jeden stopień, a 2 b — o dwa stopnie i t. d., przyczem gwiazda a. jest jaśniejszą od b. Stopni takich w obrębie jednej wielkości nie trzeba wprowadzać więcej od 4 do 5. Dajmy na to, że obserwujemy pewną gwiazdę o nieznanej jasności. Aby wyznaczyć jej jasność x, porównujemy ją z dwiema innemi gwiazdami o jasnościach A i B, przyczem A jest mniejsze od x, zaś B jest większe od x. Z obserwacji otrzymamy np. że:

$$A\ m\ x \text{ oraz } x\ n\ B \text{ wtedy } x = A + m\,\frac{B - A}{m + n}.$$

Po dłuższej wprawie w obserwacji gwiazd zmiennych stopień z początku zmienny ustali się i ocena będzie dość dokładna, prawie nie ustępująca pomiarom fotometrycznym. Umiejąc już ocenić różnicę blasku, można przystąpić do badań gwiazd zmiennych. Aby wyszukać gwiazdę zmienną i móc przeprowadzić jej obserwację, trzeba sporządzić sobie prymitywną mapkę tej cząstki nieba, w której ona wraz z najbliższem otoczeniem się znajduje. W tem otoczeniu trzeba jeszcze wybrać 2 gwiazdy o znanym blasku stałym, jedną słabszą, drugą jaśniejszą od badanej. Następnie trzeba przygotować sobie układ spółrzędnych na wykres podobny do tego, na jakim wykreślamy np. temperaturę każdego dnia miesiąca. Na początek wystarcza zająć się zaznaczeniem na tym wykresie zmian jasności gwiazd o amplitudach i okresach dużych. W tym wypadku wystarczy daną gwiazdę obserwować co kilka wieczorów i zanotować dzień i godzinę obserwacji. Gwiazdy o okresie paru miesięcy wymagają obserwacji codziennej. Miłe dla obserwatora-amatora już trochę wyćwiczonego będą obserwacje gwiazd zaćmieniowych, tak zw. typu Algola, których okres jest kilkogodzinowy. Te obserwować należy w ciągu jednego wieczora co kwadrans, a czas obserwacji trzeba zapisać z dokładnością do 1 minuty. Otrzymane wyniki należy przedstawić rysunkiem, biorąc czas na osi poziomej, zaś jasność na osi pionowej. Jeżeli połączymy otrzymane punkty, otrzymamy krzywą

jasności, a odstęp dwóch najwyższych lub najniższych punktów tej krzywej da nam okres zmiany blasku. Tyle narazie o obserwacji wizualnej gwiazd zmiennych przez amatorów. Jeżeli ktoś z czytelników zajmie się temi obserwacjami i uzyska jakieś wyniki, powinien skierować je do oddziału Pol. Tow. Przyjaciół Astronomji: Lwów, ul. Długosza 8, który postara się o ogłoszenie ich drukiem w czasopiśmie „Uranja".

Artykulik powyższy nie ma pretensji nauczenia kogokolwiek obserwacji gwiazd zmiennych, pragnie tylko ludziom ciekawym wskazać wejście na ten odcinek badań. Szersze informacje znajdą czytelnicy w artykule dr. Jana Gadomskiego w Roczniku Astronomicznym za rok 1924.

Praca w ogniskach metodycznych.

Ognisko metodyczne nauczania fizyki w gimnazjum VIII-em we Lwowie.

W bieżącym roku szkolnym rozpoczęły na terenie naszego Kuratorjum swoją działalność ogniska metodyczne, narazie dla niektórych przedmiotów, objętych programami nauczania. Celem ich ma być budzenie i organizowanie życia i pracy naukowo dydaktycznej wśród nauczycieli danego przedmiotu, a mają to czynić w tem przeświadczeniu, że poziom naszego szkolnictwa pozostaje w pewnej zależności od przygotowania nauczyciela.

W artykule niniejszym podaję sprawozdanie z pracy w ognisku metodycznem nauczania fizyki, w pierwszem półroczu roku szkolnego 1931/32.

Ognisko metodyczne rozpoczęło pracę w warunkach pomyślnych. Od roku 1926 istniał w państwowem gimnazjum VIII-em we Lwowie ośrodek instrukcyjny nauczania fizyki, który pozostawał w styczności z nauczycielami fizyki naszego, a również i innych okręgów szkolnych. Oddawna odczuwano nadto brak silniejszej organizacji, która łączyłaby wszystkich nauczycieli fizyki, aby mogli od czasu do czasu się zebrać i o sprawach fachowych porozmawiać. Powody, przemawiające za racją istnienia takiej organizacji, są bardzo liczne; wystarczy wymienić z nich następujące:

1. Nauczanie w naszych szkołach w myśl obowiązujących programów ma charakter przyrodniczy, w tem przekonaniu, że kryje ono w sobie takie wartości kształcące i wychowawcze, które pozwolą urobić odpowiednią dla Państwa młodzież. Rokrocznie wychodzą z naszych szkół zastępy młodzieży, jej zachowanie się na wyższych uczelniach i w życiu będzie miarą wartości dzisiejszej szkoły, jej metod nauczania, które są nowe i młode, wymagają normowania i pogłębiania.

2. Ucząc, pragniemy uczyć dobrze. Istnieje czasem walka o mniejszy wymiar obowiązków, ale nikt nie może i zapewne nie potrafi odmówić nauczycielowi polskiemu ambicyj, że pragnie uczyć jak najlepiej. Powstające czasem niedociągnięcia i nieporozumienia są wynikiem braku wzajemnego kontaktu, pewnej objektywności oraz krytycyzmu zzewnątrz.

3. W służbie nauczycielskiej traci się kontakt ze współczesnemi zagadnieniami naukowemi; w fizyce wpływa poważnie na to odbywający się niemal z dnia na dzień jej szybki rozwój i postęp. To zerwanie z nauką odczuwa się bardzo przykro, nieraz boleśniej, aniżeli niepowodzenia ma-

terjalne. W odosobnieniu, bez wzajemnej wymiany myśli trudności są tak duże, iż niejednokrotnie mimo wysiłków nie pozwalają tego stanu przełamać.

Instytucja, któraby stała na straży tych interesów, może być (i została) powitana wszędzie tylko przychylnie. Wspólnym wysiłkiem wszystkich praca w ognisku wchodzi na właściwe tory.

Organizacja ogniska metodycznego dla nauczania fizyki przedstawia się obecnie następująco. Ognisko skupia na terenie Kuratorjum O. S. Lw. nauczycieli i praktykantów fizyki szkół średnich ogólno-kształcących, państwowych i prywatnych, w następujących rejonach:

1. Rejon lwowski obejmuje Lwów, Gródek Jagielloński, Jaworów, Rawę Ruską, Żółkiew, Brody, Sokal, Kamionkę Strumiłową, Radziechów, Złoczów, Przemyślany, Chodorów, Stryj, Drohobycz, Borysław i Skole.

2. Rejon tarnopolski — Tarnopol, Trembowlę, Zbaraż, Czortków, Borszczów, Podhajce i Brzeżany.

3. Rejon stanisławowski — Stanisławów, Tłumacz, Śniatyn, Kałusz, Kołomyję, Horodenkę, Buczacz, Rohatyn i Dolinę.

4. Rejon przemyski — Przemyśl, Jarosław, Sambor, Chyrów, Turkę, Leżajsk, Łańcut, Nisko, Kolbuszowę, Sanok, Krosno, Brzozów, Strzyżów, Przeworsk, Rzeszów, Tarnobrzeg.

Przy podziale na rejony decydowały względy terytorjalne i łatwość dojazdu. W przyszłości powstaną zapewne w tych rejonach odrębne ogniska.

W każdym z rejonów raz na kwartał będą się odbywały wspólne zebrania, poświęcone przedpołudniem hospitowaniu i omawianiu lekcyj szkolnych, popołudniu zaś referatom, sprawozdaniom z literatury, pokazom nowych ćwiczeń, przyrządów i t. p.

Lekcje przykładowe i referaty będą odbywały się co kwartał w innej szkole, ewentualnie nawet w innej miejscowości. W miarę możności referaty będą wygłaszali nauczyciele tej szkoły, w której odbywać się będą lekcje przykładowe.

Oprócz tego w pierwszych czterech dniach tygodnia każdy nauczyciel ma wstęp wolny na lekcje i ćwiczenia z zakresu fizyki w państwowem gimnazjum VIII we Lwowie, gdzie w tych dniach i we wtorek popołudniu od godz. 16—20-tej kierownik ogniska udziela wszelkich informacyj, oraz jest do dyspozycji bibljoteka dydaktyczna z zakresu fizyki.

Pierwsze zebranie ogniska metodycznego w rejonie lwowskim odbyło się dnia 24 października 1931 r. w państwowem gimnazjum VIII-em we Lwowie z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie — P. wizytator St. Pająk. 2. Przepisy ministerjalne w sprawie ognisk metodycznych. 3. Plan i organizacja pracy w rejonie lwowskim. 4. Dyskusja. 5. Organizacja bibljotek uczniowskich fizyczno-chemicznych w szkołach średnich.

Od dłuższego czasu daje się obserwować u młodzieży większe czytelnictwo książek przyrodniczych i technicznych, niejednokrotnie może nawet na niekorzyść dzieł literatury pięknej.

Literatura nasza z tego zakresu, dostępna dla młodzieży, tworzy się dopiero w tej chwili. Z jednej strony jest duże pole do pracy, gdyż odnośne wydawnictwa każdą pracę z tego zakresu przyjmą i wynagrodzą, z drugiej strony zaś należy odpowiednie wydawnictwa poprzeć. Społe-

czeństwo dzisiejsze jest biedne, mało rodziców jest w stanie od czasu do czasu sprawić dziecku odpowiednią książkę; a większość ich nawet w tem się nie orjentuje. Dlatego jest rzeczą pożądaną, aby to ujęła w swoje ręce szkoła, aby tworzyła odpowiednie bibljoteki, wypożyczaniem zaś książek odpowiednio pokierują nauczyciele fizyki. Z książką naukową trzeba być ostrożnym, przedewszystkiem dlatego, że może być za trudna, może młodego czytelnika zrazić i zniechęcić. Musi być jakiś mądry kierownik i doradca przy wyborze tych książek. Na terenie szkoły może nim być tylko nauczyciel. Spada na nas nowy obowiązek, przy sprawnej organizacji nie pochłania on jednak nam wiele trudu ani czasu.

W państwowem gimnazjum VIII-em we Lwowie bibljoteka fizyczno-chemiczna posiada około 300 książek. Na ścianie korytarza, prowadzącego do pracowni fizycznej, są rozwieszone katalogi tej bibljoteki, w postaci arkuszów białego papieru, opatrzonych literami alfabetu, pod któremi są wypisane nazwiska autorów, a obok nich tytuły książek; przed nazwiskiem autora jest umieszczony nadto numer porządkowy. Tak np. pod literą M i pozycją 7 jest — Malec. St. Harce elektronów, pod literą C i pozycją 15 — Chaut. Cuda wszechświata.

Książki znajdują się w osobnej szafie, ułożone według nazwisk autorów i numerów porządkowych, tak jak na katalogu ściennym. Na grzbiecie każdej książki jest naklejona karteczka, a na niej napisana jest litera, od której zaczyna się nazwisko autora oraz numer porządkowy, pod którym, pod daną literą, wymieniona jest powyższa książka. Więc książka Malca St. Harce elektronów ma karteczkę M 7.

Każda klasa ma osobną kartotekę. W pudełkach, na których są naznaczone klasy, np. I, III, VIIa i t. d., mieszczą się kartony, a na każdym z nich jest wypisane nazwisko ucznia.

Uczniowie w wolnych chwilach studjują katalog ścienny. W oznaczonym dniu wypożyczania książek uczeń zgłasza się i prosi o książkę M 7 lub C 4, A 1 i t. p. Nauczyciel łatwo wyjmuje ją z półki i, jeżeli jest odpowiednia, wręcza ją uczniowi, a na jego kartce notuje np. 10. XII. M 7, t. zn., że dnia 10 grudnia została wypożyczona książka, umieszczona w katalogu pod literą M i pozycją 7. Przy oddawaniu książek odpowiednią pozycję przekreśla się.

Z taką kartką uczeń idzie przez wszystkie lata w gimnazjum; co roku robi się znak, np. przez podkreślenie i wkłada się kartki do pudełek, oznaczonych numerem wyższej klasy.

Oprócz tego jest jeszcze książka inwentarzowa, podzielona również według liter alfabetu, pod któremi tak samo jak w katalogu ściennym, są wypisane nazwiska autorów i tytuły książek.

Wypożyczanie książek odbywa się po piątej lekcji we wtorki dla uczniów klas niższych, a we czwartki — wyższych; oddawanie w tych samych dniach w czasie wielkiej przerwy.

Oprócz bibljotek uczniowskich bardzo pożądane są podręczne bibljoteczki dla nauczyciela, mieszczące się w gabinecie fizycznym, a zawierające wybitniejsze podręczniki szkolne, podręczniki do ćwiczeń praktycznych i demonstracyj oraz wybitniejsze czasopisma, jak *Fizyka i chemja w szkole*, *Czasopismo przyrodnicze*, *Przyroda i technika*, *Mathesis polska*, *Wszechświat*.

Przed wojną zbiory fizyczne w gimnazjum V-em we Lwowie były wcale bogate. W czasie wojny, podobnie jak w wielu innych zakładach, uległy takiemu zniszczeniu, że przedstawiały jedno rumowisko rupieci. Dzięki niezwykłej pracy prof. Kosińskiego zostały doprowadzone do wzorowego porządku i użyteczności. W ubiegłym roku urządzono pracownię, którą śmiało można nazwać wzorową.

Dnia 7 listopada odbyło się pierwsze zebranie ogniska metodycznego w rejonie tarnopolskim, w państwowem gimnazjum III-em w Tarnopolu. Zebranie zagaił p. wizytator Pająk, porządek dzienny był podobny do pierwszego zebrania w rejonie lwowskim.

Ze względu na to, że wspólne zebrania ogniska mają odbywać się stosunkowo rzadko, zawiązało się w tym dniu Koło fizyków w Tarnopolu dla omawiania na częstszych zebraniach kwestyj naukowo-dydaktycznych. Przewodniczącym koła został wybrany prof. Choma z gimnazjum III-go w Tarnopolu.

Nadto na tem zebraniu szczegółowo omówiono tematy referatów na przyszłe zebranie ogniska metodycznego. Przedstawiają się one następująco: W wyższych klasach szkoły średniej naukę fizyki rozpoczyna się od mechaniki, a tę znowuż od kinematyki i dynamiki. Logicznie to jest zupełnie uzasadnione, ponieważ na pojęciach kinematyki i dynamiki opierają się pojęcia mechaniki i innych działów fizyki. Inaczej jednak przedstawia się rzecz z punktu widzenia trudności dydaktycznych. Zasady dynamiki mają charakter abstrakcyjny, jakkolwiek stwierdzają wielki ogrom doświadczenia, to jednak stosują się do warunków bardzo idealnych, w praktyce trudnych do urzeczywistnienia. Programy nasze zalecają nauczanie oparte w pierwszym rzędzie na pracy laboratoryjnej; w tym stanie rzeczy jednak w samych początkach stajemy wobec ogromu materjału, który możemy traktować apodyktycznie lub drogą fikcyjnych doświadczeń. Dlatego wśród nauczycieli fizyki od początku istnienia naszych programów podnoszą się głosy, aby ten porządek ze względów dydaktycznych zmienić i nauczanie mechaniki rozpoczynać nie od kinematyki i dynamiki, lecz od statyki, dającej się bez trudności potraktować laboratoryjnie.

Szczegółowo tę kwestję rozwinął prof. Wacław Werner z Warszawy na IV-tym Zjeździe fizyków polskich w Wilnie w roku 1928 [1]).

Dzisiaj sprawa przedstawia się jeszcze inaczej. Dziesięć lat pracy według obowiązujących programów nauczyło nas radzić sobie z temi trudnościami, tak że dzisiaj ciężko byłoby dla wielu z nas zrezygnować z istniejącego stanu, zwłaszcza że pokonanie pewnych trudności przy nauczaniu kinematyki i dynamiki sowicie wynagradza uzyskanie mocnych podstaw pod cały kurs fizyki.

Na tem tle w rejonie tarnopolskim zostaną opracowane następujące referaty:

1. Jak uczę kinematyki i dynamiki? Sprawozdanie z dotychczasowej praktyki.

2. Jak radzą dydaktycy traktować kinematykę i dynamikę? Referat na podstawie rozpraw dydaktycznych i dzieła K. Hahna, Methodik des

---

[1]) Por. Fizyka i Chemja w szkole, Tom II, str. 326.

physikalischen Unterrichts, Lipsk 1927, opracuje prof. Szayna z państw. gimnazjum w Zbarażu.

3. Jak można ułożyć systematyczny kurs nauczania fizyki, nie zaczynając od mechaniki? Na podstawie programów, obowiązujących w seminarjach nauczycielskich, oraz programów obowiązujących w szkołach niemieckich w Bawarji, a przedstawionych w pięknej książce Kerschensteinera, Wesen und Wert des naturwissenschaftlichen Unterrichts, Berlin 1928, opracuje referat prof. Grodzicki z państwowego seminarjum w Tarnopolu.

Dnia 28 listopada odbyło się zebranie w rejonie przemyskim. Zagaił je p. wizytator Szediwy. Porządek dzienny, jak w rejonach poprzednich. Szczegółowo przedyskutowano nadto temat referatów przyszłego zebrania, którym będzie: Aktualizacja nauczania fizyki. Rzucona przez ś. p. Ministra Sł. Czerwińskiego myśl zaktualizowania nauczania i związania go więcej z życiem winna w nauczaniu fizyki znaleźć żywy oddźwięk. Podajemy często balast wiadomości i przyrządów przestarzałych, mało interesujących dla ucznia, który lubi rzeczywistość, żywo interesuje się samochodem, aeroplanem, motorami spalinowemi, kinem dźwiękowem, falami elektromagnetycznemi i pragnie cośkolwiek z tego zrozumieć. Szkoła ma swoją tradycję, która niechętnie ulega wszelkim zmianom. Każdy starszy nauczyciel ma uświęcony zakres i metody nauczania i uważa za obowiązek konieczny, aby młody nauczyciel do tego również się stosował; wszelki podręcznik znachodzi prawo wstępu, jeżeli w całości oddaje wszystko „dobre stare“, a gdziekolwiek tylko nieśmiało pozwala sobie na nieliczne zmiany. Przeglądając podręczniki fizyki od chwili ich pojawienia się, t. zn. 150 lat wstecz, aż po dzień dzisiejszy, musimy powiedzieć: nic nowego pod słońcem. Podręczniki przeważnie nie odźwierciedlają ani dzisiejszego stanu fizyki, ani jej wspaniałych zastosowań w technice.

Przedmiotem referatu będzie pytanie: Co z naszych podręczników, względnie nauczania fizyki możnaby usunąć, a co należałoby wprowadzić? Zagadnienie to opracuje prof. Jaremko z Sambora; będzie ono przedtem przedmiotem rozważań Koła fizyków w Samborze.

Ks. Dorda T. J. z Chyrowa będzie stale podawał sprawozdanie z literatury dydaktycznej, zawartej w czasopismach zagranicznych, prof. Chrepływy z gimnazjum U. T. P. w Przemyślu zreferuje niektóre zagadnienia z fizyki współczesnej, a prof. Wróblewska z gimnazjum pryw. w Rzeszowie w związku z lekcjami przykładowemi, przedstawi poglądy Devey‘a na rolę zainteresowania i przymusu w nauczaniu. Rzecznikiem ogniska w rejonie przemyskim jest prof. Lorenz z gimnazjum I-go w Przemyślu.

Dnia 12 grudnia odbyło się zebranie w rejonie stanisławowskim. Zagaił je p. wizytator Chmaj. Porządek dzienny, jak w rejonach poprzednich. Tematem przyszłego referatu będą: Nowoczesne jednostki fotometryczne. Ich omówieniem pod względem naukowym i dydaktycznym zajmie się prof. Sielecki z gimnazjum III-go w Stanisławowie. Lekcje przykładowe i związane z niemi referaty dydaktyczne przeprowadzą nauczycielki z gimnazjum S. S. Urszulanek w Stanisławowie prof. Stipalówna, Andrejczukówna i Voglówna. P. Selzer z gimnazjum państwowego w Buczaczu przedstawi własną pracę na temat zainteresowania i przymusu w nauczaniu, a prof. Sobolewski z gimnazjum I-go w Stanisławowie zajmie się zorganizowaniem Koła fizyków w Stanisławowie.

Dłuższą dyskusję w czasie tego zebrania wywołały metody prowadzenia ćwiczeń. W pierwszych latach prowadzenie ćwiczeń na samo ich obmyślenie i przygotowanie odpowiednich przyrządów poświęciliśmy dużo pracy i czasu; byliśmy zadowoleni, jeżeli w oznaczonych godzinach ćwiczeń w pracowni mogliśmy uczniów jakąś pracą zająć. Na dalszym planie pozostały istotne zagadnienia nauczania; jaką korzyść osiągają uczniowie z takich ćwiczeń, jak należy je ujmować, aby przy ich pomocy osiągnąć maksimum rozwoju intelektualnego u uczniów. Zagadnienie to szerzej omówiłem w książkach do ćwiczeń praktycznych z zakresu fizyki [1]), a coraz bardziej zwracają na nie uwagę niefachowcy, których słusznie razi niewyzyskiwanie czasu i pewna chaotyczność w doborze tematów. To pierwszorzędnej wagi zagadnienie będzie myślą przewodnią dyskusyj związanych z lekcjami przykładowemi.

Michał Halaunbrenner.

Ognisko metodyczne nauki przyrodoznawstwa w gimn. II w Jarosławiu.

Dnia 24 listopada 1931 odbyła się pierwsza rejonowa konferencja nauczycieli biologji tut. Ogniska.

Z ramienia władz szkolnych wzięli udział w konferencji pp. okręgowy wizytator szkół Ludwik Tuleja, instruktor Min. W. R. i O. P. Edward Gemborek i kierownik Ogniska metod. nauki przyr. we Lwowie prof. Ludwik Iwanicki.

Na 30 uczestników Ogniska było obecnych 28, poza tem w charakterze gości nauczycielka biolog. tut. Pryw. Seminarjum Naucz. Żeńsk. p. Wondasiówna i jedna kandydatka stanu naucz.

Konferencję odbyto z następującym porządkiem dziennym: O godzinie 9.10 otworzył konferencję p. wizytator Tuleja, przedstawiając organizację i cele Ogniska, które ma skupiać wspólne wysiłki wszystkich nauczycieli biologji w rejonie Ogniska.

Następnie w krótkich słowach dyrektor tut. gimnazjum p. Bronisław Wiśniowski, jako gospodarz zakładu, powitał uczestników zjazdu, zachęcając do pracy pełnej entuzjazmu dla dobra Rzeczypospolitej i złożył podziękowanie inicjatorom i organizatorom konferencji.

Od godz. 9,20—10,05 wygłosił kierownik Ogniska p. Tadeusz Mul referat na temat „Roślina niższa zielona (skrętnica) jako zagadnienie metodyczno-dydaktyczne w szkole średniej“. (Referat ma być ogłoszony w rocznem sprawozdaniu tut. gimnazjum). W referacie starano się rozpatrzyć kwestję, czy można opracować roślinę niższą przed wyższą, opierając się na wynikach doświadczeń, specjalnie tego roku podjętych, z klasą czwartą.

W bardzo obszernej dyskusji nad referatem zajmowano stanowisko za i przeciw takiemu porządkowi materjału naukowego. W czasie dyskusji przedstawił p. instruktor Gemborek głęboko ujętą i uzasadnioną istotę metody laboratoryjnej, jakoteż jednostki metodycznej.

---

[1]) M. Halaunbrenner. Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej. Optyka Książnica—Atlas, 1930.

M. Halaunbrenner. Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej. Magnetyzm. Elektryczność. — Książnica—Atlas, 1930.

Od 10,55—12,35 przeprowadził lekcję przykładową w klasie 5 kierownik Ogniska prof. Tadeusz Mul. Uczniowie otrzymali następujący temat ćwiczeń:

„Nalot z liści roślin wodnych rozpatrzyć pod mikroskopem. Określić rzucającą się w oczy różnicę, zachodzącą pomiędzy rzeczą badaną a poznanemi już organizmami. Uderzać lekko w szkiełko przedmiotowe, patrząc równocześnie w mikroskop. Co widzisz? Co jeszcze zauważasz poza tem?

Kroplę płynu z wskazanego naczynia rozpatrzyć pod mikroskopem. Widziane organizmy naszkicować. Porównać je z wynikami poprzedniej obserwacji. Czem są te organizmy, jak sądzisz?".

Ćwiczenie to było pierwszem zapoznaniem się uczniów z jednokomórkowym organizmem zwierzęcym.

Od godz. 15-tej przeprowadzono dyskusję nad lekcją.

Po dyskusji nad lekcją przystąpiono do przygotowania pewnych zagadnień na następną konferencję rejonową. Prac tych podjęli się prof. Mazurkiewicz, Temnika, Worzel i Wiśniewska.

Termin II-giej rejonowej konferencji nauczycieli biologji Ogniska Jarosław został przesunięty z miesiąca lutego b. r. na miesiąc kwiecień b. r.

Sekretarz konferencji: *Inż. Alfred Jakubowski.* Kierownik Ogniska: *Tadeusz Mul.*

MARJA RUDZIŃSKA
Instr. rob. kob. (Lwów).

Projekt rozwinięcia programu nauczania robót kobiecych w powszechnych szkołach żeńskich. (Dokończenie).

Oddział VI.

I. Rysowanie krojów, prowadzenie zeszytów i dzienniczka jak w oddz. V. II. Łatanie fartuszków, sukienek, spódniczek (z materjałów w paski i kratki). III. W II-em półroczu: nauka o maszynie, szycie na maszynie.

I. półrocze.

Reformy dla dziewczynki. Lekcyj 28.

Od początku roku szkolnego do feryj świąt Bożego Narodzenia.

Lekcje	Tematy lekcyj	Uwagi
1	Przędzenie bawełny (w skróceniu). Materjały bawełniane używane do szycia bielizny: nansuk, perkalina, płótno widzewskie, opal i t. p.	Z czytanek: W fabryce wyrobów tekstylnych.
2	Omówienie modelów i obliczanie ilości materjałów.	Przy sposobności wycieczki naukowe i zwiedzenie fabr. tkackiej.

3—5	Krój reform. Rysowanie form naturalnej wielkości.	
6—7	Krajanie reform z materjału.	
8	Lekcja naprawy odzieży: fartuszki dziecęce w paski.	
9—10	Fastrygowanie i zeszywanie boków po linjach krzywych.	
11—13	Zeszywanie części.	Z czytanek:
14—16	Wykończenie zapięcia listewkami.	**W fabryce bielizny.**
17	Lekcja naprawy odzieży. Fartuszki szkolne w paski.	
18	Rysowanie form zmniejszoną podziałką (w zeszytach).	
19—20	Wszywanie w pasek.	
21—22	Wykonywanie dziurek, przyszywanie guzików.	
23—25	Wykończenie reform u dołu (zdobienie i znaczenie reform).	
26	Lekcja naprawy odzieży. Sukienki dziecięce w paski.	
27	Rysowanie form w zeszycie w skalach.	
28	Wpisanie do dzienniczka.	

Przybory dla uczennic

1 m. 25 cm. materjału. Bawełna do haftu. Koszt około zł 3.

Pomoce naukowe

1. Tablice przędzenia bawełny. 2. Próbki materjałów. 3. Modele reform. 4. Tablice kroju. 5. Tablice ilustrujące wykonanie poszczególnych szczegółów. 6. Pudełka. 7. Tablice, ilustr. wykonanie ząbków.

Lp.	Rodzaj roboty	Ilość zużytk. materj.	Cena jedn.	Koszt ogólny	Dzień rozp. rob.	Dzień ukoń. rob.	Ilość godzin w szkole	Ilość godzin w domu
1	Reformy dla dziewczynki	1 m 25 cm perkaliny	2 zł	2,72 zł	15/9 1930	20/12 1930	25	3
		motek bawełny	22 gr					

I. i II. półrocze.

B) nauka szycia i kroju: Koszula nocna z rękawami. Lekcyj 29.

Od początku stycznia do feryj świąt Wielkiejnocy.

Lekcje	Tematy lekcyj	Uwagi
1	Pouczenie o materjałach. Materjały używane na nocne koszule: 1) perkale, 2) flanela, 3) perkalina kolorowa (kolor odpowiadający wiekowi). Badanie ma-	Jako ćwiczenie uszycie w domu modelu koszulki nocnej kimonowej.

	terjałów co do gatunku pochodzenia, trwałości.	
2	Omówienie modelów koszul i obliczenie ilości materjału.	
3—5	Krój koszuli nocnej (nat. wielkości).	
6—7	Krajanie koszul z materjału.	
8	Lekcja naprawy odzieży: sukienki w paski.	
9	Fastrygowanie i przymierzanie.	
10—12	Zeszywanie boków koszuli.	
13—14	Obrąbek u dołu.	
15—16	Wykończenie u góry.	
17	Lekcja naprawy odzieży. Fartuszki w kratki.	
18—19	Krój rękawów, manszetów i kołnierzy.	Modelowanie rękawów jako ćwiczenie.
20	Rysowanie w zeszytach, w skalach.	
21	Krajanie rękawów z materjału.	
22—24	Szycie i wszywanie rękawów.	
25	Lekcja naprawy odzieży. Spódniczki w kratki.	
26	Szycie i wszywanie kołnierza.	
27	Znaczenie koszuli.	
28	Rysowanie form w zeszytach, w skalach.	
29	Wpisanie do dzienniczka.	

Przybory dla uczennic

2 m 50 — 3 m materjału. Koszt ogólny 6 złotych.

Pomoce naukowe

1. Zbiór próbek odpowiedn. materjałów. 2. Modele koszul. 3. Tablice kroju. 4. Tablice ilustrujące szczegóły wykonania.

Lp.	Rodzaj roboty	Ilość zużytk. materj.	Cena jedn.	Koszt ogólny	Dzień rozp. rob.	Dzień ukoń. rob.	Ilość godzin w szkole	domu
2	Koszula nocna z rękawkami	2 m 50 cm materjału	2 zł	5 zł	4/1 1930	15/4 1930	26	4

II. półrocze.

C Nauka szycia na maszynie. Poszewka na jasiek. Lekcyj 19.

Od feryj świąt Wielkiejnocy do końca roku szkolnego.

Lekcje	Tematy lekcyj	Uwagi
1	Pouczenie o budowie maszyny.	
2	Sposób nawlekania igły i czółenka.	Zwiedzenie składu maszyn.
3—4	Ćwiczenie w szyciu na maszynie.	

5 Czyszczenie maszyny.
6 Lekcja naprawy odzieży. Spódniczki z materjału w kratkę.
7 Modelowanie poszewki na jasiek. — Wyświetlenie filmu Singera o szyciu maszynowem.
8 Sposób obliczania ilości materjału.
9 Materjały używane na bieliznę pościelową: adamaszek, dymka. Splot wzorzysty. Wyrób nici maszynowych.
10 Wykańczanie obrąbków.
11—12 Szycie poszewek.
13—15 Zdobienie i znaczenie poszewki.
16 Lekcja naprawy odzieży. Koszule dla chłopców w kratki.
17 Wykończenie poszewki.
18 Rysowanie w zeszytach, w skalach.
19 Wpisanie do dzienniczka.

Przybory dla uczennic

½ m. materjału, resztki bawełny do haftu, nici. Koszt ogólny około 1.50 zł.

Pomoce naukowe

1. Maszyna do szycia. 2. Tablice ilustrujące części maszyny. 3. Wielka igła i czółenko. 4. Modele jaśków. 5. Tablice ilustrujące zdobienie poszewek. 6. Żurnale z bielizną pościelową.

Lp.	Rodzaj roboty	Ilość zużytk. materj.	Cena jedn.	Koszt ogólny	Dzień rozp. rob.	Dzień ukoń. rob.	Ilość godzin w szkole	domu
3	Poszewka na jasiek	50 cm szyfonu resztki baw. nici	3 zł	1.50 zł	5/5 1930	26/6 1930	16	2

Oddział VII.

I. Rysowanie krojów, prowadzenie zeszytów i dzienniczka, jak w oddz. VI. II. Zdawanie sprawy z toku pracy. III. Dalsze ćwiczenia w szyciu na maszynie. Roboty wykonane przeważnie maszyną. IV. Naprawa odzieży jako zastosowanie i uzupełnienie poznanych sposobów (łatanie na maszynie).

I. półrocze.

A) Nauka kroju i szycia na maszynie. Spódniczka wełniana (ewentualnie i kombinacja). Lekcyj 24.

Od początku roku szkolnego do 1 grudnia.

Lekcje	Tematy lekcyj	Uwagi
1	Przędzenie wełny (w skróceniu).	
2	Materjały wełniane używane na spódniczki mundurkowe: popelina, ryps, szewiot. Powtórzenie splotów: płócienny, skośny.	Zwiedzenie zakładu plisowania. Maszyny do plisowania.
3	Omówienie modelów na podstawie wykonanych przedmiotów i żurnali.	
4—5	Krój spódnic (podstawowa, kloszowa i t. p.). Rysowanie form naturalnej wielkości.	
6—7	Modelowanie spódniczki w fałdy. Sposób obliczenia szerokości i głębok. fałdów.	
8	Lekcja naprawy odzieży. Łatanie na maszynie. Spódniczki wełniane. Pracownie wełny.	
9—10	Krajanie spódnic z materjału.	
11	Fastrygowanie i próba.	
12	Zeszywanie boków (sposób prasowania wełny) c. d.	
13	Sposób wykończenia zapięcia (listewki).	
14—15	Wykańczanie górą.	
16	Lekcja naprawy odzieży. Łatanie na maszynie. Ubranka dla chłopczyków. Spodenki.	
17	Cyrklowanie spódniczek.	
18—19	Wykończenie u dołu.	
20	Rysowanie form w zeszytach podziałką zmniejszoną.	Zwiedzenie Muzeum Przemysłowego.
21—22	Wykańczanie spódniczek.	
23	Wpisanie do dzienniczka.	
24	Lekcja naprawy odzieży. Ubranka dla chłopczyków. Bluzki.	

Przybory dla uczennic

1 m. 50 cm szewiotu, szpulka jedwabiu do szycia, 4 pary zatrzasek. Koszt około 9 zł.

Pomoce naukowe

1. Maszyny do szycia. 2. Manekin nr. 44 lub 46. 3. Żurnale i kroje spódnic. 4. Modele spódnic. 5. Tablice ilustrujące szczegóły wykonania. 6. Szczegóły wykonania.

l. p.	Rodzaj roboty	Ilość zużytk. materj.	Cena jedn.	Koszt ogólny	Dzień rozp. rob.	Dzień ukoń. rob.	Ilość godzin w szkole	domu
1	Spódniczka w fałdy	1 m 50 cm szewiotu	5,60 zł		15/9 1930	5/12 1930	21	3
		jedwab do szycia	30 gr	8,90 zł				
		4 pary zatrzasek	60 gr					

I. i II. półrocze.

B) Bluzka marynarska wzgl. koszulkowa lub inne. Lekcyj 33.

Od 1 grudnia do feryj świąt Wielkiejnocy.

Lekcje	Tematy lekcyj	Uwagi
1	Rodzaje tkanin jako powtórzenie wiadomości z technologji włókna. Badanie tkanin.	
2	Tkaniny bawełniane: panama (czyli rogóżka), jedwab do prania, popelina i t. d. używane do szycia bluzek.	Zwiedzenie Muzeum Lubomirsk., lub innego ze szczegółowem uwzględnieniem tkanin.
3	Omówienie modelu na podstawie gotowych wzorów i żurnali.	
4—5	Krój bluzki marynarskiej (rysowanie formy naturalnej wielkości.	
6	Sposób użycia gotowego kroju, sposób uzyskania formy z arkusza żurnali.	
7—8	Krajanie bluzek z materjału.	
9	Lekcja naprawy odzieży. Łatanie na maszynie. Sukienki dziecięce.	
10—11	Fastrygowanie i próba (ze specjalnym naciskiem na sposób próbowania i wykonania poprawki)	
13—14	Zeszywanie ramion i boków.	
15—16	Wykończenie u góry.	Zwiedzenie Muzeum Sobieskiego ze szczególnem uwzględnieniem strojów mieszczanek lwowskich.
17	Wykończenie u dołu.	
18	Lekcja naprawy odzieży. Łatanie na maszynie. Koszule męskie.	
19	Rysowanie krojów w zeszytach w skalach.	
20	Modelowanie rękawów.	
21—22	Krajanie rękawów z materjałów.	
23—24	Szycie i wszywanie rękawów.	

25—26	Krój i modelowanie kołnierzy i mansze-tów.
27	Lekcja naprawy odzieży. Łatanie na maszynie. Koszule męskie.
28—29	Szycie kołnierzy i manszetów.
30	Wszywanie kołnierzy.
31	Wykańczanie bluzek.
32	Rysowanie form w zeszytach w skalach.
33	Wpisanie do dzienniczka.

Przybory dla uczennic.

2 m 25 cm materjału, 45 cm materjału na kołnierze, 5 m tasiemki.

Pomoce naukowe

1. Manekin. 2. Kroje i modele bluzek. 3. Żurnale z bluzkami. 4. Tablice ilustrujące sposoby zdobienia bluzek.

Lp.	Rodzaj roboty	Ilość zużytk. materj.	Cena jedn.	Koszt ogólny	Dzień rozp. rob.	Dzień ukoń. rob.	Ilość godzin w szkole	domu
2	Bluzka marynarska	2 m 25 cm panamy	2,60 zł		1/12 1930	31/3 1931	30	—
		25 cm płótna na kołnierz	2 zł	5 zł				
		5 m tasiemki	1 zł					
		4 pary zatrzasek	60 gr					
		8 guziczków	80 gr.					

II. półrocze.

C) Nauka haftu kolorowego: serwetka, kołnierzyk (wymiary 45 cm kwadrat.). Lekcyj 20.

Od feryj świąt Wielkiejnocy do końca roku szkolnego.

Lekcje	Tematy lekcyj	Uwagi
1	Przędzenie i przeróbka jedwabiu. Jedwab naturalny i sztuczny.	Zwiedzenie Muzeum Dzieduszyckich, etnografja i t. p. Jedwabnictwo w Polsce.
2	Materjały jedwabne, nici jedwabne, jedwab do haftu.	
3	Lekcja naprawy odzieży. Łatanie na maszynie. Bielizna pościelowa.	
4	Materjały używane na roboty ozdobne. Wybór materjału na serwetkę (popierać wyroby krajowe).	

5	Elementy haftu kolorowego.	Zwiedzenie wystawy obrazów (odpowiedniej do wieku).
6	Nauka o barwach, dobór kolorów.	Zwiedzenie bazaru przemysłu ludowego.
7—8	Przenoszenie wzorów na materjał (projekt wykonany na godzinie 1 rysunk.).	
9—10	Ćwiczenia w wykonywaniu szczegółów haftu (książeczka na igły, futerał na przybory do szycia).	
11	Lekcja naprawy odzieży. Naprawa swetrów i kamizelek włóczkowych.	
12—15	Wykonanie serwetki (haft kolorowy w połączeniu ze ściegami ozdobnemi).	
16	Wykonanie frendzelków, obrąbki dookoła serwetki.	Zwiedzenie wystawy robót.
17	Zapisanie do dzienniczka.	
18—20	Powtarzanie: krój, ściegi szydełkowe, drutowe.	

Przybory dla uczennic.

50 cm materjału na serwetkę, jedwab do haftu w kilku kolorach. Koszt około 2 zł 50 gr.

Pomoce naukowe

1. Modele i wzory na serwetki. 2. Szczegóły zebrane w muzeum etnograficznem. 3. Rama do haftu. 4. Igła i gruba włóczka. 5. Tablice poglądowe, ilustrujące szczegóły wykonania.

Uczennica, ukończywszy VII oddział szkoły powszechnej, ma wynieść dostateczne wiadomości z nauki robót kobiecych. Szkoła powszechna ma jej dać w tym kierunku trwały fundament.

Obok tego ma wynieść na drogę życia i tę zasadę: „Czas to pieniądz". Wykorzystaj — nie marnuj ani chwilki.

Lekcje robót kobiecych nadają się specjalnie do przyswojenia dziatwie zasady umiejętnej oszczędności czasu.

Uwaga: W razie mniejszej ilości godzin, należy przerobić mniej materjału; chodzi o to, by każda lekcja była należycie wykorzystana.

Krajoznawstwo i turystyka.

Wycieczki młodzieży szkolnej do Krakowa.

Nr. O. 107/32. Na podstawie pisma Prezydjum Miasta Krakowa Kuratorium zawiadamia, że do zarządu krakowskiego domu wycieczkowego już od grudnia ubiegłego roku napływają zgłoszenia wycieczek na miesiąc maj i czerwiec b. r., w następstwie czego przewidywany napływ wycieczkowców utrudni lub wprost uniemożliwi uzyskanie pomieszczenia w domu wycieczkowym młodzieży szkolnej.

W związku z tem Kuratorjum zaleca, o ile w organizacji wycieczki przewidywane jest zakwaterowanie w krakowskiem domu wycieczkowym, przygotowywać wyjazd wycieczki szkolnej do Krakowa w miesiącach zimowych, względnie wczesną wiosną, tembardziej że w tym czasie z powodu braku natłoku łatwiejsze jest zwiedzanie muzeów i kościołów, pobyt zaś w domu wycieczkowym w zimie pod względem finansowym nie pociąga za sobą żadnych dodatkowych ciężarów.

Kurator O. S. Lw.: p. o. *St. Swiderski.* wr.

Oświata pozaszkolna.

Kurs pracy świetlicowej w Zaleszczykach.

W dniach 4 i 5 grudnia 1931 odbył się w świetlicy seminarjum nauczycielskiego w Zaleszczykach kurs pracy świetlicowej, urządzony staraniem miejscowego Koła T. S. L., w porozumieniu z zarządem pow. Strzelca. W kursie wzięło udział 22 uczestników, z tego 16 delegatów oddz. Strzelca. Zajęcia odbywały się w świetlicy seminarjum, a miały za zadanie zapoznać słuchaczy z rodzajami pracy świetlicowej teoretycznie i praktycznie. Program kursu obejmował pracę w bibljotece i czytelni, urządzanie obchodów, przedstawień z pokazem próby teatralnej i próby charakteryzacji, organizowanie chórów z pokazem prowadzenia chóru, radjo, kino jako środki pracy świetlicowej z pokazem radja i kina, traktował o pracach i obowiązkach obywateli, o organizacjach społecznych, o rachunkowości organizacyj z pokazem prowadzenia ksiąg.

Udział w kursie w charakterze prelegentów wzięli: prezes T. S. L., komendant pow. Strzelca, naczelnik Kasy Skarbowej, inspektor szkolny, nauczycielstwo seminarjum i szkoły powszechnej. Kierownikiem kursu był dyrektor seminarjum.

Należy przyklasnąć inicjatywie T. S. L., które zdobyło się na tak pożyteczny wysiłek. Nie ulega wątpliwości, że szczególnie tu na kresach praca uświadamiania państwowego jest konieczna. W myśl zasady, że inicjatywa takiej pracy powinna wyjść z danego środowiska, udział w kursie wzięli przedstawiciele młodzieży wiejskiej, którzy mają stać się pionierami takiej pracy. Z tego względu kurs miał raczej charakter praktyczny. Następnie trzeba podkreślić współpracę T. S. L. i Strzelca, co również jest na kresach koniecznem. Brak tej współpracy, albo przeciwdziałanie, odbiłyby się na spoistości ludności polskiej. Neutralnym gruntem, na którym mogą zespolić się wysiłki wszystkich organizacyj, mogą być pow. komisje oświatowe, które zorganizują się w myśl okólnika Kuratorjum. W celu kontynuowania pracy kursowej powinny powstać przy takich komisjach poradnie w zakresie wszelkich prac, prowadzonych w terenie. Piękne słowa tracą często swój urok wobec niemożności udzielenia konkretnej rady czy pomocy. Stworzenie takiej poradni zaopatrzonej w książki, bibljoteczkę teatralną, kostjumy, latarnię projekcyjną lub kino byłoby uzupełnieniem pracy na kursie.

Przewidywany jest podobny kurs w czasie feryj wielkanocnych.

Emil Mysłowski, dyrektor seminarjum.

Chór mieszany Pow. Komisji Ośw. Pozaszkolnej w Jarosławiu.

Od czasu zorganizowania Pow. Komisji Ośw. Pozaszkolnej w naszem mieście rozpoczęła się planowa praca oświatowa pozaszkolna w powiecie. Pracę tę rozpoczęto od zespolenia różnych towarzystw oświatowych do wspólnych wysiłków, celem podniesienia tak wiejskiej, jak i miejskiej ludności pod względem kulturalnym i ekonomicznym. Do tego celu dąży się przez organizowanie kursów, świetlic, zakładanie bibljotek, czytelń i t. p. Jedną z dziedzin pracy oświatowej, mającej wielkie znaczenie społeczne i kulturalne, to pieśń w jej ogólnem, czy też ludowem pojęciu, oraz to wszystko, co z tą pieśnią się łączy, jak inscenizacje pieśni świeckich, kościelnych (kolend), wesel, dożynków, sobótek i t. d. I w tym kierunku również rozwinięto u nas dość energiczną akcję, która poszczycić się już może pewnemi rezultatami.

Ambicją różnych towarzystw było posiadać swój własny chór. Te drobne chóry niezawsze moralnie konkurowały między sobą i po największej części, nie osiągając wyższego poziomu artystycznego, kończyły po krótszym lub dłuższym okresie czasu swój żywot.

Wyłoniła się więc myśl, aby te drobne chóry połączyć przy P. Komisji O. P. w jeden chór silny, któryby służył całemu społeczeństwu. Na tem tle powstał dnia 10 października 1931 r. chór mieszany pod batutą podpisanego, liczący obecnie około 60 członków, a który zadebjutował już 18 tego samego miesiąca na akademji Ligi Morskiej i Kolonjalnej. Od tego czasu chór P. Komisji Ośw. Pozaszkolnej stał się popularny przez swą ożywioną działalność. Śpiewał na akademji Chrystusa Króla, akademji Śląska, na wieczorze muzyki i śpiewu, w czasie wenty Domu Sierót, urządził wieczór kolend i t. d.

Jeżeli mówi się o pierwszych krokach tego chóru, to należy również wspomnieć i o planach na przyszłość. Jednym z najważniejszych celów jest zebranie regjonalnych pieśni ludowych i obrzędowych z tut. powiatu i inscenizowanie tych pieśni.

Poza tem został przyjęty projekt utworzenia objazdowego teatru kukiełek, który ma być ilustracją pieśni ludowych oraz rewją strojów regjonalnych pow. jarosławskiego.

Szedny Franciszek.

Ziemia Jaworowska.

W styczniu b. r. ukazał się pierwszy numer czasopisma „Ziemia Jaworowska". Wedle słów redakcji organ ten poświęcony jest sprawom społecznym, kulturalno-oświatowym i gospodarczym powiatu. Pierwszy numer realizuje w części te zamierzenia autorów, widzimy w nim rzeczywiście szereg interesujących artykułów, poświęconych wyżej wymienionym zagadnieniom. Na uwagę zasługuje artykuł p. t. „Jaworowski przemysł domowy". Życzymy Stowarzyszeniu Popierania Przemysłu Domowego Jaworowskiego jak najpomyślniejszego rozwoju.

Zagadnienie regjonalizmu niewątpliwie wielokrotnie będzie w czasopiśmie uwzględniane. Powiat jaworowski posiada bowiem wiele cech odrębnych, piękne stroje, zwyczaje i pieśni ludowe.

„Ziemia Jaworowska" zasługuje na szerokie rozpowszechnienie, jako głos powiatu, w którym już niejedna dobra inicjatywa zdobyła skuteczne poparcie miejscowego społeczeństwa i pełne urzeczywistnienie.

Sprawy radjowe.

Technika radja na filmie dla młodzieży.

Okólnik Kuratorjum O. S. Lw. z dn. 6 lutego 1932 r. Nr. I. O. P. 3682/32.

Polskie Radjo poleciło sfilmowanie całego przebiegu pracy w warszawskiem studjo, oraz w stacji nadawczej w Raszynie. Film ten przedstawia ciekawą stronę techniczną radja, a zarazem zapoznaje widzów z wyglądem najpopularniejszych prelegentów radjowych, których głos jest dobrze znany najszerszym warstwom radjosłuchaczy.

Pragnąc młodzieży szkolnej udostępnić oglądanie tego ciekawego filmu, Polskie Radjo zawarło umowę z wytwórnią filmową „Film-Studio", celem dokompletowania filmu szeregiem innych filmów, specjalnie wybranych dla młodzieży i stworzenia w ten sposób 1½ godzinnego kompletnego programu kinowego dla szkół.

Eksploatacji tych filmów podjęła się wytwórnia filmowa „Film-Studio" w Warszawie, ul. Niecała Nr. 12, która wynajmować je będzie szkołom po cenach zniżonych.

Kuratorjum podaje powyższe na prośbę Polskiego Radja do wiadomości, a popierając popularyzację radjofonji w Polsce, zezwala szkołom na wynajmowanie wymienionych filmów i organizowanie przedstawień dla młodzieży szkolnej.

W przypadku, gdy Dyrekcje nie rozporządzają aparatem filmowym, mogą wejść w porozumienie z innemi szkołami w danej miejscowości i wspólnie porozumieć się z przedsiębiorstwem kinematograficznem, celem wyświetlenia tego filmu dla młodzieży.

Przed każdym jednak tego rodzaju przedstawieniem p. Dyrektorzy (Kierownicy) szkół winni zapoznać się z treścią filmu, który ma być wyświetlony jako uzupełnienie filmu o stronie technicznej radja.

Naczelnik Wydziału: p. o. *R. Koestlich.*

Radjo w szkołach powszechnych we Lwowie.

Akcja w kierunku zaopatrzenia szkół powszechnych we Lwowie w aparaty odbiorcze coraz bardziej się rozwija. W niedalekiej przyszłości najprawdopodobniej nie będzie ani jednej szkoły, któraby się nie zdobyła na zainstalowanie radjoaparatu i zorganizowanie audycyj zbiorowych dla młodzieży. W chwili obecnej posiadają już własne radjowe urządzenia odbiorcze z głośnikami następujące publiczne szkoły powszechne: Nr. 2, 3, 7, 10, 14, 15, 19, 22, 23, 26, 29, 33, 37 i 40. Niektóre szkoły, jak np. szkoła nr. 28 i 34, na razie korzystają z wypożyczonych aparatów.

Z pośród szkół powszechnych prywatnych posiadają własne aparaty szkoły: Goldfarbowej, im. św. Józefa i im. Dra Niemca, organizuje również audycje zbiorowe szkoła P. P. Benedyktynek Ormiańskich.

Audycje obecnie organizuje się w ten sposób, że poranku słucha młodzież tylko tych klas, dla których cały program jest przeznaczony. W niektórych szkołach nauczyciele po ukończonej audycji prowadzą rozmowy z młodzieżą na tematy w poranku poruszone, dzięki temu pogłębia się zainteresowanie młodzieży i zarazem nastawia się ją do czynniejszego udziału w słuchaniu następnych audycyj.

Szkolne poranki radjowe.

W styczniu i lutym b. r. odbyły się następujące audycje szkolne zorganizowane przez Rozgłośnię Lwowską oraz Kuratorjum O. Szk. Lw.:

9. I. Sielanka „Kołacze" Szymonowicza w opracowaniu radjofonicznem i wykonaniu seminarjum żeńskiego p. A. Rychnowskiej.

16. I. Drugi koncert muzyczny, zorganizowany przez Związek Muzyków-Pedagogów i poświęcony historji kolendy polskiej.

23. I. Poranek ormiański — po raz drugi: historja, język, pieśń i obrządek Ormian w Polsce. Wykład o katedrze ormiańskiej we Lwowie był wygłoszony na tle tablic, wydanych specjalnie przez Państw. Wyd. Książek Szkolnych. Poranek zorganizował Archidiecezjalny Związek Ormian.

30. I. Uroczysta audycja z powodu imienin Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Prof. Ignacego Mościckiego. Słowo wstępne do młodzieży wygłosił Pan Kurator Stefan Świderski, poczem chór Związku Nauczycielskiego odśpiewał kantatę układu p. Opałka pod batutą dyr. Martyniaka. Z kolei uczeń gimnazjum III-go wygłosił referat okolicznościowy, zaś dziewczynka ze szkoły ćwiczeń państw. seminarjum żeńskiego im. A. Asnyka wypowiedziała wierszyk imieninowy. Na zakończenie „teatr szkolny", złożony z przedstawicieli młodzieży wszystkich rodzajów szkół lwowskich odegrał słuchowisko radjofoniczne oparte na zwyczaju ludowego kolendowania, składające się z aktualnego tekstu i kolend okolicznościowych, w układzie i reżyserji prof. Michała Lewickiego.

6. II. O teatrzyku kukiełkowym w szkole. Poranek zorganizowała 7-kl. szkoła powszechna im. Konarskiego pod kier. p. Stanisławy Kopystyńskiej.

13. II. Poranek poświęcony historji Żółkwi, oryginalnie opracowany i wykonany przez seminarjum żeńskie S. S. Felicjanek w Żółkwi.

20. II. Trzeci koncert muzyczny. Utwory z zakresu muzyki klasycznej wykonali prof. Helena Ottawowa — fortepian i prof. Wacław Kochański — skrzypce. Słowo wstępne wygłosił red. Wł. Gołębiowski. Koncert był zorganizowany przez Związek Muzyków-Pedagogów.

Program najbliższych audycyj:

27 lutego. Druga lekcja czytania estetycznego. Temat: akcent. Tekst: „Pieśń o ziemi naszej" Wincentego Pola. Poranek przygotowuje I. państwowe seminarjum im. A. Asnyka we Lwowie.

5 marca. Radjofonizacja bajki Mickiewicza „Pies i wilk". Opracowaniem programu oraz przygotowaniem młodzieży szkolnej zajęła się p. Łucja Marlińska.

12 marca. Transmisja z zakładu niewidomych we Lwowie. Program: przemówienie dyrektora Zakładu p. Karola Düringa, referat ucznia na tem. „Jak poznaję przedmioty mego otoczenia", deklamacja, pogadanka niewidomych w czasie przerwy, koncert.

19 marca. Uroczysty poranek szkolny z okazji imienin Pana Marszałka Piłsudskiego. Poranek organizuje Korpus Kadetów Nr. I. we Lwowie.

Szczegółowy program każdego poranku jest zapowiadany na tydzień naprzód w końcu każdej poprzedniej audycji. Poranki odbywają się w soboty (początek o godz. 12 min. 10) i transmitowane są przez wszystkie rozgłośnie polskie.

Wszelkie spostrzeżenia, uwagi, projekty i życzenia w związku z sobotniemi porankami radjowemi należy nadsyłać do Redakcji Dziennika Urzędowego Kuratorjum O. Szk. Lw.

Kursy korespondencyjne im. St. Staszica oraz Radjowy Uniwersytet Ludowo-Rolniczy.

Nr. I. 43138/31. Kuratorjum zaleca Nauczyciestwu współpracę z Małopolskiem Towarzystwem Rolniczem we Lwowie na terenie przeprowadzanych kursów rolniczych korenspondencyjnych im. Stanisława Staszica, a w szczególności kursów przysposobienia rolniczego, kursów popularnych rolnictwa i dla gospodyń wiejskich.

Ponadto zechce Nauczycielstwo rozwinąć przy szkołach, posiadających odbiorniki radjowe, propagandę punktów odbiorczych „Radjowego Uniwersytetu Ludowo-Rolniczego" przez organizowanie słuchowisk przeprowadzanych kursów rolniczych i zgłaszanie tych punktów do Polskiego Radja. Dział Rolny, w Warszawie, ul. Kredytowa 1.

Książki i czasopisma.

Praca ręczna w szkole.

Jedną z najważniejszych placówek, które się przyczyniły do ustalenia zadań pracy ręcznej w szkole, jest Instytut Robót Ręcznych w Warszawie. Zadanie swe Instytut spełnia nader owocnie, wypuszczając rok rocznie ze swoich podwoi szeregi wykształconych pracowników, przejętych nowoczesnemi ideałami szkoły pracy.

Zbożną pracę Instytutu wspiera usilnie Towarzystwo Miłośników Robót Ręcznych. Powstałe w roku 1927, przystąpiło ono do wydawania kwartalnika poświęconego szerzeniu należytego zrozumienia idei pracy ręcznej i krzewienia rodzimej kultury artystyczno-technicznej. Może się też Instytut poszczycić szeregiem prac pierwszorzędnej wartości na powyższem polu. W artykułach, redagowanych przez znakomitych pedagogów tej uczelni, są poruszane prawie wszystkie zagadnienia, odnoszące się do obszernej dziedziny nauk robót ręcznych, tak doniedawna jeszcze zaniedbanej.

Mamy przed sobą kwartalnik „Praca Ręczna w Szkole" nr. 2—3. Na naczelnem jego miejscu umieszczony jest artykuł dyr. W. Przanowskiego p. t. Wystawa w Instytucie Robót Ręcznych. Autor przedstawia rozwój i rolę Instytutu Robót Ręcznych, podnosi znaczenie „wystaw", organizowanych przez tę instytucję co dwa lata, oraz znaczenie komisyj opinjodawczych i krytycznych. Jednym z owoców i rozstrząsań pracy owej komisji była myśl, by dwuletnie studja w Instytucie przedłużyć do trzech lat, aby duch w nim panujący mógł do głębi przeniknąć słuchaczy i by położyć większy nacisk na przedmioty pedagogiczne.

Artykuł pióra wizytatora Henryka Rzędowskiego p. t. Co zrobiono w okręgu szkolnym pomorskim w sprawie podniesienia poziomu nauczania robót ręcznych, podnosi wartość pedagogiczno-wychowawczą pracowni centralnych i konferencyj nauczycielskich w okręgu pomorskim.

Helena Bodzińska omawia jeden z ważnych działów przemysłu artystycznego, jakiem jest tkactwo i kilimkarstwo na ziemiach naszych.

Janina Czarkowska, mówiac o robotach ze skóry, opisuje różne gatunki skór, sposób wyprawy skór introligatorskich, krajowych i zagranicznych, obróbkę ich i przygotowanie do oprawy. Prócz tego zamieszcza sposób zdobienia skór i najprostszą technikę sporządzania narzędzi do ozdób na skórze.

Inż. Wincenty Czerwiński opisuje rozmaite czynności przy robieniu gwintów z metalu, podaje i opisuje najprostszą ręczną gwintownicę jak również i skomplikowaną.

Ignacy Huber przedstawia sprawę wyrobu zwierciadeł, podając cały szereg recept do sporządzania płynu i szczegółową czynność przy polewaniu rozmaitych form szklanych, wypukłych, wklęsłych, mających szerokie zastosowanie w optyce i robotach ręcznych.

Teiji Okanobori, dyr. Tow. Zachęty kształcenia artystycznego w Tokio, porusza zagadnienie popierania przyjaźni międzynarodowej za pośrednictwem wymiany rysunków. Autor podniósł już tę myśl na międzynarodowym kongresie w Czechosłowacji w r. 1928, zalecając wymianę rysunków młodzieży europejskiej z pracami chłopców i dziewcząt w państwie „Wschodzącego Słońca". Wedle jego koncepcji jest to ważny środek międzynarodowego zbliżenia się. Tę myśl powinniśmy przyjąć ze szczerem uznaniem i z naszej strony przyczynić się do wymiany prac artystycznych naszych dzieci z dziećmi japońskiemi.

Dr. G. Bańkowska wyjaśnia wpływ nauki rysunków na inteligencję. Nauczyciel powinien otoczyć baczną obserwacją i troskiwą opieką dziecko w rozmaitych okresach jego rozwijającej się „sztuki". Nie śmiejmy się z niedoskonałych tworów dziecka, a raczej starajmy się zaznajomić z elementami podstawowemi schematu rysunkowego, a wtenczas poznamy bliżej dziecko i potrafimy lepiej rozwijać jego fantazję. W dziecku tkwią nieskończone możliwości, trzeba je tylko wydobyć na światło dzienne. Rysunek stanowi tu najznakomitszy środek badań i doświadczeń. Zapomocą niego badamy i rozwijamy inteligencję dziecka, bo jak rysunek jest wyrazem inteligencji, tak inteligencja jest wyrazem rysunku.

Wymieniłem tylko niektóre artykuły z powodu braku miejsca. Bogactwo myśli w nich zamieszczonych interesuje i ma wartość nietylko dla nauczycieli robót ręcznych i rysunków. W dzisiejszych czasach rozwoju nauki i techniki każda zdobycz, czy to na polu nauki, czy sztuki czystej i stosowanej, powinna interesować każdego człowieka, mającego pretensje do miana wykształconego. Są to przecież objawy twórczości człowieka, które stanowią istotę postępu.

Wszystkich zainteresowanych, a przedewszystkiem Kolegów odsyłam do wymienionego powyżej kwartalnika, zawierającego treść interesującą i wysoce pożyteczną.

Jan Wargocki (Czortków), naucz. semin.

LAURA ORVIETO: **„Opowiadania z dawnych, dawnych czasów"**
(Z VII wydania przetłumaczyła z upoważnienia autorki i wydawców Helena Grotowska. Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szk. Lwów).

Książka ta zawiera szereg opowiadań (23). Matka opowiada dzieciom w sposób jasny, zwięzły i wyczerpujący o walkach grecko-trojańskich, podkreśla mnóstwo ciekawych szczegółów z życia tych państw, przedewszystkiem elementy z zakresu kultury, które nas z cywilizacją starożytną wiążą najściślej. Uwydatnia szczególnie kulturę wojen trojańskich, historję dziewiątego roku oblężenia Troi, zakończoną jej zdobyciem i spaleniem. Liczne stylowe ilustracje dopomagają skutecznie do zorjentowania się w temacie.

Ujęcie tematu i styl sprawiają, że książka jest wielce zajmującą.

Cechuje ją planowy układ, wszechstronność poruszanych zagadnień w danym zakresie, jasne i przystępne ujęcie.

Książka ta powinna się znaleźć w bibljotekach szkolnych dla młodzieży.

M. Hargesheimer (Stanisławów).

KAZIMIERZ MISSONA: **Obrona Trembowli (1675)**
Dramat w 3 odsłonach.

Posłannictwo dziejowe wyznaczyło Polsce szczytną misję obrony chrześcijaństwa. Grody kresowe Polski, jak Lwów, Trembowla, Zbaraż, niejednokrotnie stawiały bohaterski opór nawale pogańskiej, zyskując żołnierzowi polskiemu zaszczytny tytuł obrońcy chrześcijaństwa.

Z zadowoleniem więc powitać należy utwór K. Missony, który tematem swego dramatu uczynił obronę Trembowli, jeden z najpiękniejszych dowodów męstwa i hartu naszego żołnierza, oświetlając równocześnie rolę dziejową tego kresowego grodu.

Akcja dramatu rozwija się energicznie. Kolizja polega na starciu się Chrzanowskiego i jego żony z niechętną dalszej walce szlachtą. Mnóstwo osób występujących sprawiło, że kilka tylko mogło się lepiej uwydatnić. Do tych należą Chrzanowski, jego żona, Podstarości i Zalasiński. Pięknie zarysowuje się szlachetna postać Chrzanowskiego. Jest to rycerz kresowy, pełen hartu ducha, energiczny i stanowczy, do ostatka nie chce poddać Trembowli wbrew wyraźnym życzeniom szlachty zebranej w zamku. Żona jego Chrzanowska to „niewiasta z wdzięków, a bohater z ducha" podobnie jak mickiewiczowskie Grażyna i córka Tuhana, woli śmierć ponieść sama i mężowi własną ręką ją zadać, aniżeli oddać siebie i zamek na hańbę wrogom.

Dokładniej zarysowane postacie Podstarościego i Zalasińskiego, jak też pobieżnie tylko naszkicowane postacie szlachty polskiej i ruskiej są wiernym obrazem społeczeństwa XVII wieku.

Styl stara się dostosować autor do osoby mówiącej. Inaczej mówi Chrzanowski i szlachta polska, inaczej szlachta ruska, inaczej wreszcie żydzi.

Język, dzięki stosowanym archaizmom i wplatanym wyrazom pochodzenia łacińskiego, doskonale harmonizuje z czasem rozwijającej się akcji.

Podniosły patrjotyzm, zgodne współżycie i działanie bratnich narodowości, polskiej i ruskiej szlachty i dziś nie straciły swej aktualności. Książka zasługuje na polecenie.

Kazimierz Tymecki, Stanisławów.

O. M. ŻUKOWSKI: **Śpiewajmy Panu!**

W ostatnich miesiącach ub. r. pojawił się nakładem Państw. Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum O. S. Lw. śpiewnik kościelny p. t. „Śpiewajmy Panu!" opracowany przez znanego kompozytora O. M. Żukowskiego, zawierający 130 pieśni 3-głosowych na wszystkie okresy roku szk.

Wśród wymienionej ilości, prócz pieśni ogólnie znanych, zasługuje na uwagę szereg przepięknych utworów artystycznych, jak Moniuszki, Studzińskiego, Żukowskiego i innych, zharmonizowanych na 3 głosy.

Dzięki metodycznemu opracowaniu (umiarkowana skala głosu i piękna w swej prostocie harmonja) śmiało rzec można, że wspomniany śpiewnik w zupełności wypełni istniejącą lukę w dotychczasowych szkolnych wydawnictwach muzycznych.

Walory powyższe sprawiają, że śpiewnik ten winien się znaleźć w ręku nauczyciela, zarówno szkoły powszechnej, jak i szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów naucz., spotka w nim bowiem nauczyciel bogaty repertuar, tak dla oddziałów niższych (jako śpiew jednogłosowy) jak i wyższych (chór międzyklasowy).

Szczególnie nadaje się do seminarjów naucz., gdzie może być opracowywany drogą solfeżu 3-głosowego w różnych tonacjach, a tem samem da możność zapoznania się młodzieży z repertuarem pieśni religijnych, nieodzownym w przyszłej pracy nauczycielskiej.

Niemniej posłużyć może jako łatwy akompanjament (fisharmonjum) do śpiewu.

Praktyczny format kieszonkowy, czysty druk i estetyczna oprawa, zapewniają śpiewnikowi pełne powodzenie.

Walenty Adamczak, naucz. semin. we Lwowie.

Słownik ukraińsko-polski i polsko-ukraiński.

Dr. Eugenjusz Hrycak — Dr. Konstanty Kisiłewskyj: Słownik ukraińsko-polski i polsko-ukraiński ze wstępnemi uwagami o obu językach i wzorami odmian, t. II. Słownik polsko-ukraiński. Lwów, 1931. Wydawnictwo Księgarni Nauk. T-wa im. Szewczenki we Lwowie, stron 564, cena egz. oprawionego w płótno 15 zł.

Słownik powyższy jest pierwszym pełnym słownikiem polsko-ukraińskim, którego brak oddawna odczuwano. Pojawienie się pierwszego tomu powitała fachowa krytyka nader przychylnie, podkreślając prawdziwą wiedzę filologiczną, staranność układu i metodyczne opracowanie bogatego materjału leksykalnego obu języków, przystępność, jasność i dokładność objaśnień i wskazówek gramatycznych. Zaznaczono pierwszorzędną praktyczną wartość powyższego wydawnictwa dla szerokich kulturalnych rzesz obu narodów i wyrażono nadzieję, że stanie się poważną pomocą dla wzajemnego poznania się. Specjalne usługi może oddać ten słownik nauczycielstwu w jego codziennej pracy pedagogicznej.

Słownik wydano na pięknym bezdrzewnym papierze, a czysty i wyraźny druk, wygodny i praktyczny format, piękna i trwała oprawa, podnoszą wartość tego słownika.

Higjena Szkolna.

Nr. O. 204/32. Nakładem firmy M. Arct w Warszawie (Nowy Świat 35) ukaże się w b. r. drugie wydanie podręcznika zbiorowego p. t. „Higjena Szkolna“ (zob. Dz. Urz. Kuratorjum O. S. Lw. Nr. 10/31 str. 608). Wydanie to będzie gruntownie zmienione, rozszerzone i bogato ilustrowane.

Ze względu na wielkie znaczenie i wyjątkową wartość dla szkolnictwa wymienionego dzieła Kuratorjum zaleca nabywanie go dla bibljotek szkół średnich ogólno-kształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych oraz rad szkolnych powiatowych.

Kurator O. S. Lw.: p. o. *St. Świderski*. wr.

Kalendarz Iskier na rok 1932.

Mała encyklopedja i notatnik. Rocznik VIII. Opracował Władysław Kopczewski. Nakładem Iskier. Warszawa. 1932. Stron 256. Cena egzemplarza w miękkiej płóciennej oprawie 4 zł.

Kalendarz Iskier zdobył już sobie pochlebną opinję wśród gron nauczycielskich i młodzieży szkół średnich. Jest to dobry przyjaciel, towarzysz i doradca ucznia, który znajdzie w nim różne wiadomości pożyteczne, bardzo treściwie podane. Przejrzysty układ ułatwia znacznie wyszukanie odpowiednich wiadomości i informacyj. Przedewszystkiem zaś kalendarz skłania młodzież do umiejętnego prowadzenia zapisków w każdym tygodniu i zarazem do stopniowego zaznajamiania się z jego treścią. Niezależnie od różnorakiej wiedzy encyklopedycznej, w obecnym roczniku znajdujemy dość obszerny życiorys Stanisława Wyspiańskiego oraz na każdej stronicy rozmaite sentencje, wybrane z pism poety.

Format książki jest dogodny, kieszonkowy, okładka trwała, ogólny wygląd estetyczny, cena zaś niewysoka.

Wskazówki do wyszkolenia przeciwgazowego.

Staraniem Szkoły Gazowej wyszedł z druku podręcznik opracowany przez kpt. Marynowskiego Zdzisława p. t. „Wskazówki do wyszkolenia przeciwgazowego“, zezwolony do użytku służbowego w oddziałach rozkazem Pana Ministra Spraw Wojskowych L. 1181/Reg., obejmujący 68 stronic druku i 9 rysunków.

Podręcznik ten omawia dokładnie zakres wyszkolenia przeciwgazowego i daje szczegółowe wskazówki metodyczne do jego prowadzenia, uwzględniając potrzeby poszczególnych rodzajów broni.

Treść jego jest następująca: Przedmowa. — wstęp. I. Wskazówki wstępne. II. Wskazówki ogólne. III. Wskazówki szczegółowe.

Podręcznik potrzebny jest każdemu instruktorowi, wykładowcy i dowódcy, gdyż według niego można prowadzić wyszkolenie przeciwgazowe i kontrolować jego prowadzenie.

Cena 1 egzempl. wynosi 2 zł. 80 gr. Przy wysyłce 1 lub 2-ch egz. dolicza się na koszty przesyłki 1 zł. 25 gr. Przy wysyłce 3 lub 4-ch egz. dolicza się na te koszty 1 zł. 40 gr. Przy zamówieniach zbiorowych od 5 egz. wgórę koszty przesyłki ponosi Szkoła. Najbardziej odpowiednie są zatem dla nabywców zamówienia zbiorowe, które należy nadsyłać do Szkoły Gazowej w Warszawie (Marymont).

Zamówienia realizuje się wyłącznie za pobraniem pocztowem.

Zeszyt pamiątkowy „Przyjaciela Szkoły“.

Wychodzące regularnie od stycznia 1922 r. czasopismo pedagogiczne „Przyjaciel Szkoły“ wydało w związku z ukończeniem pierwszego dziesięciolecia wydawnictwa obszerny i efektowny zeszyt pamiątkowy objętości sześć arkuszy druku.

Pan Prezydent Rzpltej zaszczycił redakcję ręcznie napisanym aforyzmem: „Do serca młodzieży trafiają jedynie te prawdy, które stały się

treścią życia wychowawcy", a słowa wstępne napisali panowie kuratorowie: Bernard Chrzanowski, pierwszy kurator o. s. poznańskiego, dr. Joachim Namysł, obecny kurator poznański i Ignacy Stein, b. wicekurator o. s. poznańskiego od r. 1921—1927, którzy w ciepłych słowach podkreślają, że „P. S." zasłużył sobie w zupełności na obrane przed 10 laty miano i stał się doprawdy przyjacielem tych wszystkich, którym dobro szkoły polskiej leży na sercu.

W „zeszycie pamiątkowym" zebrała redakcja artykuły długiego szeregu swych współpracowników, wśród których znajdujemy znane na całą Polskę i cenione w świecie naukowym nazwiska, jak: prof. Jaxy Bykowskiego, A. A. Kryńskiego, Artura Passendorfera, dr. Stefana Papée, Romana Zawilińskiego, dr. Stanisława Tynca oraz wybitnych autorów podręczników szkolnych i metodycznych: prof. Mścisza, Bandury, Nowaczyka, Neapolitańskiego i t. d.

W osobnym arkuszu umieściła redakcja podobizny i daty biograficzne swych współpracowników (przeszło 30 klisz).

Obrona przeciwlotnicza.

Nr. O. 2502/31. Kuratorjum podaje do wiadomości, że staraniem Poleskiego Wojewódzkiego Komitetu L. O. P. P. wydano skrypt p. t. „Obrona przeciwlotnicza".

Ponieważ wymieniony skrypt zawiera wiele cennych wiadomości z zakresu obrony przeciwlotniczej, przeto Kuratorjum zaleca nabywanie tego skryptu dla bibljotek szkolnych jako podręcznika pomocniczego w akcji uświadamiania młodzieży szkolnej o zasadach i sposobach obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej.

Cena egzemplarza 3 złote. Zapotrzebowania należy kierować do sekretarza zarządu Komitetu Wojewódzkiego L. O. P. P. w Brześciu n/B.

Konto czekowe w Pocztowej Kasie Oszczędności Nr. 64046.

Naczelnik Wydziału: p. o. *R. Koestlich.*

Z pisemek szkolnych.

Czasopisma młodzieży.

O Własnych Siłach — Nasze Zycie — Lot — Nasza Myśl — Nasza Niwa — Głos Młodzieży. Oto tytuły pism wydawanych przez komitety redakcyjne młodzieży gimnazjów państwowych i seminarjów nauczycielskich. Z tytułów już tchnie suggestywna wiara młodych we własną moc, twórczość, tęsknota do lotów orlich, podniebnych. W szare literki pisma zaklęte młode myśli i młodych uczuć wrzenie, ożywcze kaskady wesołości i głębie smutków, promienna wiara w przyszłość, gorąca walka wewnętrzna i namiętna ciekawość życia; w szare literki ujęty bystry nurt młodej twórczości, pełen zamętu, rozterek, zagadek, ale i pełen czaru świat młody w okresie dojrzewania, tworzenia ideałów życiowych, krystalizowania się charakterów, w okresie — kiedy zjawia się już zagadnienie celu i treści własnego życia, kiedy rozwija się zdolność, a często i upodobanie do introspekcji.

Wszystkie pisma posiadają podniosły ton moralny; wszędzie entuzjazm dla rzeczy dobrych i szlachetnych. Orędzia redakcyjne wzywają młodzież do pracy dla Państwa; jest często głębokie zrozumienie wartości Państwa i konieczności pracy państwowotwórczej, współczucie w troskach państwowych, szacunek dla tradycji dziejowej, kult wielkich ludzi, pragnienie zbliżenia się do ludu, poznania jego zwyczajów, obyczajów, pieśni, legend, podań i sztuki ludowej.

W pismach tętni szczęsne poczucie wolności — często podświadome — i żywe wyczuwanie ducha czasu; dusza dzisiejszej młodzieży szybuje odważnie w szeroki świat, świadoma spójni z innemi narodami, interesuje się akcją na całej kuli ziemskiej, flotą morską i powietrzną. armją, dziedziną wynalazków i sportów. W pismach przejawia się często upodobanie w przedstawianiu scen i w rozwijaniu problemów z życia szkolnego, wstręt do banalności, szarzyzny szkoły, do morałów i notesów profesorskich, subtelne wyczuwanie rzetelnej, z umiłowania zawodu i młodzieży płynącej, pracy nauczycielskiej.

Podchodzenie do zagadnień odważne i chociaż rozwój zagadnień czasem szwankuje, jednak sam fakt interesowania się młodzieży różnemi dziedzinami wiedzy i życia budzi nadzieję radosnych możliwości. Przy artykułach treści naukowej pożądany jest wykaz źródeł, z których młodzi autorowie czerpią materjał do swych prac. Wspomnienia z wakacyj, wycieczek, wykazują nieraz dużo objektywizmu i bystrości zmysłu spostrzegawczego; ale są także spostrzeżenia bardzo niedokładne i jednostronne.

W nowelach i utworach poetycznych znać lubowanie się w byronowskich nastrojach. Wierszyki przeważnie liryczne dźwięczą często jak refreny znanych poezyj; niektóre są bez wartości, pełne patosu i posągowej pozy, bardzo charakterystyczne dla okresu młodzieńczego i wartościowe dla psychologa, niektóre grają nutą szczerej poezji, wzruszają patrjotyzmem i odczuciem przyrody, albo ładną jej personifikacją. Czasem skrzą się w pismach skry dowcipu, gdzie niegdzie szarża dowcip popsuje; nie jest to zarzut, bo wiemy, że wytworny umiar i nerw dowcipu — to perły w życiu rzadko spotykane. Sprawozdania z różnych imprez szkolnych pełne brawury i dumy z młodych talentów. Styl często poprawny, plastyczny, czasem nawet piękny; w wielu artykułach znać wpływ stylu dziennikarskiego. Zdarzają się wady stylu, zwłaszcza napuszystość i upodobanie w długich, zawiłych okresach. Pisma redagowane przez seminarjalną młodzież żeńską prześwietla miłość dziecka i przyszłej pracy nauczycielskiej.

Helena Grabikowska.

Kuźnia Młodych.

Na Zamku Królewskim w Warszawie mieści się redakcja nowego czasopisma pod nazwą „Kuźnia Młodych". Jest to jedyne ogólnopolskie czasopismo, redagowane wyłącznie przez uczniów. Pismo porusza tematy, dotyczące młodzieży szkolnej i jej życia oraz oświetla rozmaite zagadnienia z literatury, historji, wychowania fizycznego i t. p. Redakcja pragnie, by pismo stało się łańcuchem, któryby spajał młodzież szkolną całej Polski. Jako „prawdę starą a świętą" wysuwa się w pierwszym artykule numeru grudniowego pracę dla państwa. „Dla tego młodego organizmu, który dało pokolenie naszych ojców! Wymaga ono bowiem tyle pracy, tyle oddania,

wierności, samozaparcia, ile wymagała ongiś walka o jego stworzenie!". Na oddanej zatem pracy dla państwa polegać ma idealizm młodzieży polskiej. Zarówno dobór artykułów, jak również sposób ujmowania spraw, obchodzących dzisiejszą młodzież, świadczą, iż nowe wydawnictwo poważnie może się przyczynić do podniesienia duchowego młodzieży, do rozbudzenia szerokiej inicjatywy twórczej i solidarnego działania. Ażeby zachęcić młodzież do pracy, ogłasza się liczne konkursy wraz ze szczegółowemi wskazówkami praktycznemi. Pismo niewątpliwie zdobędzie wkrótce szeroką poczytność, zasługuje bowiem na wyjątkowe wyróżnienie i poparcie [1]).

Prenumerata wynosi rocznie zaledwie 3 złote, adres redakcji i administracji: Warszawa, Zamek Królewski, Konto P. K. O. Nr. 8.087.

Ster.

Powstało w Wilnie pod powyższym tytułem nowe czasopismo dla młodzieży szkół średnich. Aczkolwiek pismo jest przeznaczone głównie dla młodzieży szkolnej województw wschodnich, to jednak uwzględniać będzie również potrzeby młodzieży całego państwa. Ster, kierując swe zamierzenia ku jasnej przyszłości państwa, ku wzmożeniu jego stanowiska mocarstwowego przez planowe i wytrwałe oddziaływanie na młodzież, daje już w pierwszym numerze styczniowym materjał bardzo pożyteczny i interesujący. Obok artykułów z zakresu polityki, życia społecznego, literatury i sztuki, techniki i przyrody znajdujemy w tym numerze bardzo ciekawe i pouczające wiadomości z dziedziny wychowania fizycznego, harcerstwa i życia młodzieży. Redakcja pisma pragnie wytworzyć bliższą styczność z czytelnikami przez korespondencję, która niewątpliwie wysunie wiele spraw nowych i świeżych. Całość numeru pod względem rozkładu materjału jest przejrzysta i czyni jak najlepsze wrażenie. Można się spodziewać, iż wzmiankowane czasopismo zdobędzie szerokie rzesze młodych czytelników na całym obszarze państwa.

Adres redakcji jest następujący: Wilno, Wolana 10. Prenumerata roczna wynosi 6 złotych. Nr. konta P. K. O. 60.000.

Skaut.

Zwracamy uwagę na czasopismo polskiej młodzieży harcerskiej pod nazwą „Skaut", które wychodzi we Lwowie, ul. Długosza 1, parter. „Skaut" jest najstarszem pismem harcerskiem w Polsce, propagującem już od lat dwudziestu skautowe wychowanie młodzieży i stojącem wytrwale na straży czystości idei i metod skautowych. „Skaut", trwając zawsze wiernie na służbie mocarnej i silnej państwowości polskiej, w duchu tym wychowuje młodzież i przeciwstawia się mocno wszelakim próbom wciągnięcia harcerstwa w wir walk politycznych. Redakcja odpowiednim doborem bardzo urozmaiconej i interesującej treści nakłania młodych czytelników do radosnej twórczości, szerząc zarazem zamiłowanie do zasad

---

[1]) Ministerstwo W. R. i O. P. zarządzeniem z dn. 9 grudnia 1931 r. zezwoliło na kolportaż czasopisma wśród młodzieży szkolnej.

i postępowania harcerskiego. Z tego powodu czasopismo winno znaleźć poczytność nietylko wśród harcerzy ale wogóle wśród młodzieży szkolnej.

Po numery okazowe należy się zwracać do administracji czasopisma pod wyżej zamieszczonym adresem. Nr. konta P. K. O. jest 152.818.

Echo z nad Dniestru.

Państwowe Seminarjum Nauczycielskie Męskie w Zaleszczykach poczęło wydawać własne pisemko szkolne pod powyższym tytułem. Numer pierwszy, wydany w grudniu ub. r., wykazuje jak najlepsze chęci młodzieży seminarjalnej w kierunku wyzyskania nowego terenu pracy dla swego duchowego rozwoju.

Treść zeszytu jest następująca: Czy znasz kraj? Nowe stanowisko szczurka pszczołojada na Podolu. Materjały do monografji Zaleszczyk. Wesele wiejskie. Stanowisko roślin endemicznych na ściance Dniestru za Dobrowlanami. Wywiad z prof. A. M. Rusieckim. Kronika i różne drobiazgi. W końcowych wierszach redakcja „Echa“ zaprasza do współpracy młodzież seminarjów nauczycielskich w Czortkowie i Kołomyi. Inicjatywa wydawania wspólnego czasopisma przez kilka zakładów zasługuje ze wszech miar na uznanie i poparcie. Już w pierwszym numerze „Echa“ znajdujemy artykuły, które mogą zainteresować młodzież pobliskich seminarjów. Odwrotnie, różne prace samodzielne, dokonane przez młodzież kołomyjską i czortkowską, mogą być pożyteczne dla młodzieży seminarjalnej w Zaleszczykach. Życzymy zatem powodzenia w przedsięwziętych dobrych poczynaniach.

Różne.

Zjazd inspektorów szkolnych we Lwowie.

Dnia 6 b. m. odbył się we Lwowie zjazd lwowskiego rejonu Związku Inspektorów Szkolnych. Na zjazd przybyło 28 inspektorów z województw: lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego, a ponadto wziął w niem udział naczelnik wydziału szk. powsz. w Kuratorjum O. S. Lw. p. Kazimierz Kwieciński i czterej wizytatorowie okręgowi.

Po zagajeniu zjazdu przez przewodniczącego rejonu p. insp. Stanisława Dworskiego, powitał zebranych imieniem Pana Kuratora Okręgu Szkolnego p. naczelnik Kwieciński, a następnie p. insp. Dieduszko (Rohatyn) wygłosił referat p. t. „Inspektor szkolny jako czynnik państwowotwórczy“. W obszernej, wszechstronnej, na wysokim poziomie utrzymanej dyskusji nad tym referatem poruszono wszystkie dziedziny działalności inspektora i naświetlono szereg interesujących zagadnień, stanowiących w obecnym krytycznym momencie ważkie ale i trudne zadanie inspektora szkolnego w Państwie Polskiem.

Drugą część obrad poświęcono sprawom organizacyjnym Związku Inspektorów Szkolnych, przyjęto do wiadomości sprawozdanie i wybrano nowy Zarząd Rejonu.

Zjazd zakończył się koleżeńskiem zebraniem.

Państwowa Bibljoteka Pedagogiczna we Lwowie.

Kuratorjum Okręgu szkolnego we Lwowie przystąpiło do organizacji tej bibljoteki w r. 1925, aby nauczycielstwu tego okręgu ułatwić dalsze kształcenie się. Najpierw wydzielono z bibljotek gimnazjów lwowskich dzieła treści pedagogicznej w liczbie około 1800 dzieł (ubytek wynosił w gimnazjach około 10% całego księgozbioru), a następnie z dotacji Ministerstwa kupowano książki i prenumerowano czasopisma. Dnia 1 lutego 1926 r. otwarto bibljotekę do użytku publicznego w gmachu I. gimnazjum przy ulicy Kubali l. 2. Bibljoteka połączona jest z czytelnią o 14 numerowanych miejscach.

Obecnie liczy bibljoteka przeszło 6000 dzieł. W dniu 31 sierpnia 1931 było 5937 dzieł a 8281 tomów, z czego w języku polskim 2468 dzieł (3284 tomów), niemieckim 3017 (4466 t.), francuskim 286 (321 t.), angielskim 136 (154 t.), ruskim 21 (44 t.), rosyjskim 2 (3 t.), łacińskim 5 (7 t.), czeskim i holenderskim po 1.

Bibljoteka prenumeruje 90 czasopism pedagogicznych w języku polskim (52), ruskim (3), niemieckim (23), francuskim (10), i angielskim (3). Najnowsze numery czasopism są wyłożone na osobnym stole do czytania.

Korzystają z bibljoteki pracownicy Kuratorjum, dyrektorowie i nauczyciele szkół powszechnych, średnich i zawodowych, studenci uniwersytetu, frekwentanci państw. kursów nauczycielskich a nawet uczniowie i uczennice V. kursu seminarjów. Książki do domu mogą wypożyczać etatowi państwowi nauczyciele i urzędnicy za okazaniem legitymacji. Nauczyciele szkół prywatnych, kontraktowi, jakoteż studenci i uczniowie za poręczeniem swojej władzy przełożonej (dyrekcyj lub profesorów uniwersytetu).

Zbiory bibljoteczne są skatalogowane w trzech katalogach: w inwentarzu, katalogu kartkowym i w katalogu t. zw. realnym (przedmiotowym). Ten ostatni spisany jest w indeksach alfabetycznych, wydawanych czytelnikom do użytku i podzielony jest na 13 działów:

I. Pedagogja ogólna. II. Dydaktyka ogólna. III. Filozofja (logika, psychologja, etyka, estetyka etc.). IV. Historja pedagogji i historja szkół. V. Ustrój szkół, programy i plany. VI. Ustawy szkolne, władze szkolne, statystyka. VII. Metodyka specjalna: a) języki klasyczne, b) języki żyjące, c) geografja, d) historja, e) matematyka, f) przyroda i fizyka, g) przedmioty techniczne (śpiew, rysunki, pismo, gimnastyka), h) inne przedmioty (religja, propedeutyka, pedagogja etc.). VIII. Higjena szkolna, gry i zabawy. IX. Wychowanie przedszkolne, pozaszkolne i społeczne. X. Organizacje szkolne (stowarzyszenia, kółka, kolonje, gminy szkolne i t. p.). XI. Czasopisma. XII. Bibljografja, encyklopedje, słowniki, rozmaitości. XIII. Szkolnictwo zawodowe.

Poza Lwów przesyła się książki pocztą jedynie na żądanie, wystosowane w formie aktu urzędowego (data, liczba, pieczęć). W roku 1930/31 wysłano w ten sposób pocztą 54 dzieł. Wskazane jest nadesłanie wykazu większej ilości dzieł, gdyż niektóre mogą być wypożyczone. Zwracać należy jako druki polecone.

Bibljoteka jest otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 4 do 7 popołudniu. Zamknięta jest przez 6 dni w czasie świątecznych feryj, a jeden miesiąc (zwykle sierpień) w czasie głównych wakacyj.

L. O. P. P. i P. C. K. w powiecie horodeńskim.

L. I. 1191/32. Rada Szkolna Powiatowa w Horodence przedłożyła Kuratorjum O. S. Lwowskiego zamknięcie kasowe Koła L. O. P. P. i Oddziału Pol. Czerwonego Krzyża nauczycieli szkół powiatu horodeńskiego za rok 1931.

Przychód z wkładek miesięcznych członków Koła L. O. P. P. osiągnął kwotę 911 zł, którą po potrąceniu wydatków na administrację (pieczęcie, książki, druki w kwocie 15 zł 10 gr przekazano Powiatowemu Komitetowi L. O. P. P.

Dochód zaś z wkładek członków Polskiego Czerwonego Krzyża po potrąceniu wydatków administracyjnych (7 zł 80 gr) wynosił kwotę 351.20 zł, z której przesłano do Pow. Oddziału P. C. K. 350 zł, resztę zaś w kwocie 1.20 zł przeniesiono na r. 1932.

Z działalności T. S. H.

Towarzystwo Szkoły Handlowej zostało założone we Lwowie w roku 1907, a powstało z tej samej idei, co Towarzystwo Szkoły Ludowej, tylko że zadaniem T. S. H. jest szerzyć wiedzę handlową wśród szerokich warstw naszego społeczeństwa. Takie same T. S. H., utrzymujące różne typy szkół i kursów handlowych, powstały z biegiem lat w Drohobyczu, Gródku Jagiellońskim, Jarosławiu, Jaśle, Kołomyi, Kowlu, Krzemieńcu, Nowym Sączu, Przemyślu, Rozwadowie n/S., Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Stanisławowie, Tarnopolu i Złoczowie.

Pod znakiem T. S. H. grupuje się obecnie 17 społecznych szkół handlowych, kształcących zgórą 4 tysiące młodzieży. Głównym celem jest kształcić i wychowywać młodzież, pochodzącą z warstw niezamożnych, udzielając jej jak najdalej idących zniżek oraz zwolnień od opłat szkolnych, pragnąc, aby tylko ukończyła szkołę handlową i została skierowaną do życia praktycznego. W ten sposób młodzież, kształcąca się w społecznych szkołach handlowych, dość wcześnie przestaje być ciężarem rodziny, względnie społeczeństwa, a staje się jednostkami pożytecznie pracującemi dla dobra naszego gospodarstwa społecznego.

We wszystkich szkołach handlowych T. S. H. oprócz normalnej pracy nad wykształceniem młodzieży zwraca się baczną uwagę na stronę wychowawczą. Uroczystemi obchodami czci się wszystkie rocznice, ważne dla narodu polskiego, młodzież często uczęszcza do teatru i kin. Urządza się specjalne pogawędki i referaty na temat aktualnych spraw bieżących. Wycieczki mają na celu poznanie nietylko strony technicznej działalności, ale również zaznajomienie się z organizacją biurową. Wszędzie istnieją bibljoteki nauczycielskie, młodzieży i podręczników szkolnych, czytelnie i świetlice. Młodzież zorganizowana jest w gminy klasowe, prowadzi pod nadzorem spółdzielnie, jak kram młodzieży, szkolna kasa oszczędności, posiada kółka samokształcenia, tworzy oddziały L. O. P. P., Ligi Morskiej, P. C. K. i t. p.

Osobną uwagę poświęca się wychowaniu fizycznemu młodzieży. Wszędzie istnieją hufce szkolne P. W. tak męskie, jak i żeńskie, a ponadto drużyny harcerskie oraz kółka sportowe. Młodzież pozostaje pod stałą

opieką lekarską i korzysta w razie potrzeby z państwowych poradni lub kas chorych. W zawodach sportowych międzyszkolnych niejednokrotnie młodzież szkół handlowych zdobywa nawet pierwsze miejsca.

W dziedzinie pedagogicznej uczyniono w roku 1930/31 pierwszy w Polsce eksperyment w szkolnictwie handlowem, próbując zastosowania metody daltońskiej w księgowości oraz języku polskim, w lwowskiej szkole T. S. H.

Lwowska i stanisławowska szkoła handlowa T. S. H. posiadają własne, okazałe dwupiętrowe budynki szkolne, pozostałe natomiast szkoły mieszczą się w lokalach wynajętych, lecz należycie zaadaptowanych i odpowiednio w pomoce naukowe (maszyny do pisania, arytmometry, radja, aparaty projekcyjne, filmy i in.) wyposażonych.

Oprócz działalności kształcenia i wychowywania powierzonej sobie młodzieży, T. S. H. we Lwowie prowadzi dział wydawniczy. Dotychczas ogłoszono drukiem:

1) P. Ciompa: Zarys ekonometrji. Lwów, 1913. 2) P. J. Hausvater: Wypisy do nauki o handlu. Lwów, 1930. 3) Dr. S. Zimmer: System daltoński w szkole handlowej. Lwów, 1931. 4) P. J. Hausvater: Handel i przemysł w obcej literaturze. Lwów, 1931.

W przygotowaniu zaś znajdują się: Wypisy do towaroznawstwa.

Dyrektorowie społecznych szkół handlowych zrzeszeni są w osobne stowarzyszenie dyrektorów, które urządza kilka razy do roku zjazdy w sprawach dydaktycznych, metodycznych, wychowawczych i administracyjnych. Widomym znakiem współdziałania dyrektorów społecznych szkół handlowych było urządzenie w r. 1929 olbrzymiej zbiorowej wycieczki na P. W. K. do Poznania, a ponadto do Krakowa i Warszawy, w której uczestniczyło 14 szkół, a 727 młodzieży. W roku 1930-tym urządzono czterodniowy praktyczny kurs dokształcający dla nauczycieli komercjalistów we Lwowie. W roku 1931-ym zorganizowano pierwsze na terenie lwowskiego okręgu szkolnego zawody stenograficzne. Wzięło w nich udział 31 młodzieży z 8-miu różnych szkół. Największą szybkość wykazała jarosławska szkoła handlowa T. S. H. (76 słów na minutę) i zdobyła pierwszą nagrodę. Staraniem Stowarzyszenia Dyrektorów Społecznych Szkół T. S. H. zorganizowano w czerwcu 1931 r. we wszystkich miejscowościach, w których istnieją szkoły handlowe, „Tydzień propagandy szkolnictwa zawodowego".

Osobną wzmiankę należy również poświęcić stowarzyszeniom absolwentów, które skupiają młodzież już po ukończeniu szkoły. Pracują absolwenci w przeróżnych sekcjach, jak oświatowa, pośrednictwa pracy, pomocy koleżeńskiej, imprez i sportowa. W stowarzyszeniu absolwentów Szkoły Handlowej T. S. H. we Lwowie zorganizowano 2-tygodniowy kurs księgowości przebitkowej, a nadto urządza się stałe, co dwa tygodnie zebrania towarzyskie, na których zawsze jeden z absolwentów wygłasza referat na temat organizacji pracy w tem przedsiębiorstwie, w którem pracuje.

Dom Zdrowia S. U. P. Rz. P. w Zakopanem.

Idąc za głosem potrzeby szerokich mas urzędników państwowych, Zarząd Główny Stowarzyszenia Urzędników Państwowych Rz. P. w trosce o zdrowie swych kolegów prowadzi od szeregu lat akcje uzdrowiskową, organizując własne domy wypoczynkowe w znanych miejscowościach klimatycznych i uzdrowiskowych kraju oraz „Dom Zdrowia" w Zakopanem.

Jako jeden z zasadniczych celów swej akcji na tem polu Zarząd Główny postawił sobie za zadanie wybudowanie własnego sanatorjum dla chorych na płuca im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Zakopanem i zgodnie z uchwałą Walnego Zjazdu Delegatów Kół S. U. P. przystąpi do jej realizacji z chwilą zebrania funduszów na budowę tegoż sanatorjum. Uchwałą wspomnianą członkowie S. U. P. opodatkowali się dobrowolnie opłatą 1 zł. miesięcznie na rzecz budowy własnego sanatorjum im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Zakopanem.

Zanim to jednak nastąpi, Zarząd Główny dokłada ustawicznych starań około podniesienia zorganizowanego przez siebie przed 4 laty „Domu Zdrowia“ w Zakopanem. Stąd też „Dom Zdrowia“ w Zakopanem przechodził cały szereg ewolucyj od skromnych zaczątków w dwóch drewnianych willach do prowadzonego obecnie sanatorjum w trzypiętrowym murowanym gmachu w najzdrowszej dzielnicy Zakopanego na Bystrem.

Zakład prowadzony jest pod fachowem kierownictwem lekarza specjalisty chorób płucnych i zaopatrzony w potrzebne urządzenia sanatoryjne, zapewniając troskliwą opiekę lekarską i pielęgniarską oraz bardzo dobre i obfite odżywianie.

Zarówno położenie zakładu, jak i urządzenie wewnętrzne oraz wszystkie wymagane na ten cel warunki składają się na to, że sanatorjum cieszy się uznaniem nietylko wszystkich kuracjuszy, lecz również i czynników miarodajnych, czego najlepszym dowodem jest między innemi i to, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Departament Służby Zdrowia) zwraca część kosztów leczenia za urzędników państwowych, skierowanych przez lekarzy urzędowych do sanatorjum.

Chorych na gruźlicę niebezpieczną dla otoczenia nie przyjmuje się do zakładu, dlatego też pomieszczenie mogą znaleźć również i osoby zdrowe, pragnące tylko wypoczynku za znacznie niższą opłatą.

Opłata dla członków Stowarzyszenia Urzędników Państwowych i ich rodzin, skierowanych przez lekarzy urzędowych, wynosi 4 zł. dziennie, dla niečzłonków 5,50 zł., w co wchodzi: mieszkanie, utrzymanie pięciokrotne, usługa, pościel, światło, opał, opieka lekarska i pielęgniarska oraz wszelkie zabiegi lekarskie.

Podania o przyjęcie do zakładu należy wnosić wprost do dyrekcji „Domu Zdrowia S. U. P. Rz. P.“ w Zakopanem — Bystra, dawniej hotel „Imperial“.

Warunki prenumeraty:

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego Kur. O. S. Lw. wynosi 7 zł, które można wpłacać całkowicie lub w 2—4 ratach częściowych w ciągu roku do Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie, ul. Kurkowa 21. Nr. konta P. K. O. 141.751. Telefon zarządu 28-47. Dział zamówień 80-20.

Nakładem Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego.

Odbito w drukarni i litografji Piller-Neumanna we Lwowie, ul. Łyczakowska 3.